

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Tegwch, Hawliau a Chyfrifoldebau

Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb

2012 -2013

‘Bodloni’r dyletswyddau cydraddoldeb â sylwedd, cywirdeb a meddwl agored’

Gellir cael yr adroddiad hwn ac unrhyw ddogfennau cefnogol mewn ieithoedd a ffurfiau eraill ar gais

Cysylltwch â'r:

Adran Cyfathrebu Corfforaethol

Ebost: bcuhbpressdesk@wales.nhs.uk

Ffôn: 01248 384 939

Ffacs: 01248 384 731

Cyflwyniad	3
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	4
• Ynglŷn â'r Bwrdd Iechyd	
Prif bethau a gyflawnwyd yn ystod 2012/13	5
Ein Hamcanion Cydraddoldeb a Hawliau Dynol	6
Monitro ein Cynnydd	7
Gwybodaeth Cydraddoldeb	11
Asesu Effaith	16
Hybu Gwybodaeth a Dealltwriaeth	17
Iaith	19
Unrhyw Wybodaeth Arall sy'n Berthnasol i Fodloni'r Ddyletswydd	22
Cydraddoldeb Cyffredinol	
"Canolbwyntio" ar ein Huned Cefnogi Gofal Cychwynnol	25
Y Pwyslais i'r Dyfodol	26

Atodiadau

Atodiad A	Cynnydd tuag at Gyflawni ein Hamcanion Cydraddoldeb	29
Atodiad B	Gwybodaeth yn ymwneud â'n Gweithlu	47
Atodiad C	Amcanion Cydraddoldeb BIPBC yn ôl Nodweddion Gwarchodedig	48

Engbreiffiau o arfer da

Drwy gydol yr adroddiad hwn, fe welwch flychau â bwlb golau fel y llun isod. Dyma ble rydym wedi casglu engbreiffiau o arfer da yn y sefydliad sy'n dangos sut rydym yn gweithio i fodloni gofynion y Dyletswyddau Cydraddoldeb Cyffredinol a Phenodol ac i wella profiadau cleifion drwy gael gwared ar rwystrau a hyrwyddo cydraddoldeb cyfleoedd.

Croeso i Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ar gyfer y cyfnod rhwng mis Ebrill 2012 a mis Mawrth 2013. Dyma ein hadroddiad cyntaf ar y Cynllun Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a gyhoeddwyd gennym ym mis Ebrill 2012.

Mae ein pwyslais eleni wedi bod ar gynyddu gallu yn y sefydliad a chynnwys egwyddorion cydraddoldeb a hawliau dynol ymhellach yn yr holl adrannau perthnasol i sicrhau bod gwerthoedd tegwch, parch, cydraddoldeb, urddas ac ymreolaeth yn cael eu hystyried yn gywir o fewn y sefydliad ac yn dylanwadu ar benderfyniadau ar bob lefel. Mae hyn wedi cynnwys cydweithio'n agos â chydweithwyr wrth Gynllunio a Darparu gwasanaethau i gynnwys Asesu Effaith ar Gydraddoldeb ym mhob prosiect cynllunio strategol ac ail gynllunio gwasanaethau mawr. Mae hyn wedi ein galluogi i asesu effaith y newidiadau ar wasanaethau o ran y dyletswyddau cydraddoldeb penodol ac i weithio â rhanddeiliaid i gryfhau'r prosesau archwilio a sicrhau bod hyn yn rhan greiddiol o'n prosesau adolygu gwasanaeth a datblygu polisiau. Rydym wedi sicrhau bod y Cynllun Strategol Cydraddoldeb yn cyd-fynd â'r broses cynllunio busnes fel bod blaenoriaethau cydraddoldeb yn awr yn cael eu hadlewyrchu yn y cynlluniau gwasanaethau gan Grwpiau Rhaglen Glinigol.

Rydym wedi bod yn hyfforddi ein staff mewn asesu effaith ar gydraddoldeb a hefyd y pecyn e-ddysgu ar Gydraddoldeb a Hawliau Dynol, "Tegwch, Hawliau a Chyfrifoldebau" sy'n rhan o hyfforddiant gorfodol i'r holl staff, ar bob lefel ar draws y Bwrdd Iechyd.

Gan weithio gyda'n staff, rydym wedi gwella ein gallu yn sylweddol i fonitro ac adrodd ar nodweddion gwarchodedig ein gweithwyr i ddeall proffil ein gweithlu'n well a bodloni gofynion adrodd y Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Fe wnaethon ni ymuno â Chynllun Hyrwyddwyr Cydraddoldeb Stonewall ym mis Mai 2012 a chymryd rhan yn y mynegai cydraddoldeb yn y gweithle am y tro cyntaf. Cawsom safle cymeradwy, ac rydym yn adeiladu ar hynny yn awr drwy weithio mewn partneriaeth i fynd ag ystod o fentrau yn y gweithle yn eu blaenau.

Mae mwy o fanylion am y gwaith hwn ac agweddau eraill o'n gwaith, ynghyd â gofynion penodol dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus sy'n ymwneud ag Adroddiadau Blynyddol, yn nes ymlaen yn yr adroddiad.

Mae Bwrdd BIPBC wedi ymrwymo i hyrwyddo cydraddoldeb cyfleoedd a diogelu a hyrwyddo hawliau pob unigolyn i gyflawni gwell canlyniadau i bawb. Mae tystiolaeth a gasglwyd o adroddiadau cenedlaethol a lleol a gan staff a defnyddwyr gwasanaethau yn cael ei ddefnyddio i weithio â Grwpiau Rhaglen

Glinigol a'u cefnogi wrth iddynt ddynodi blaenoriaethau i'w gweithredu a'u cynnwys yn eu cynlluniau gwasanaeth.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Ynglŷn â'r Bwrdd Iechyd

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ydy'r sefydliad iechyd mwyaf yng Nghymru. Mae'n darparu ystod lawn o wasanaethau cychwynnol, cymuned, iechyd meddwl ac ysbytai llym i boblogaeth o ryw 676,000 ar draws chwe sir Gogledd Cymru a rhai rhannau o Ganolbarth Cymru, sir Gaer a sir Amwythig.

Seilir athroniaeth y sefydliad ar driongl gwrthdro, a chanddo swyddogaeth gorfforaethol fechan yn cefnogi darpariaeth strategol a gweithredol o ran gofal clinigol drwy Grwpiau Rhaglen Glinigol (GRhG) annibynnol, dan arweiniad clinigwyr. Mae'r 11 Grŵp Rhaglen Glinigol yn cael eu harwain gan Benaethiaid Staff (clinigwyr sy'n ymarfer).

Amlinellir ein hegwyddorion yn y ddogfen 'Cyfeiriad Strategol 2009/12' sy'n cynnwys pum thema: Ei Wneud yn Ddiogel, yn Well, yn Gadarn, Gwneud iddo Weithio a Gwneud iddo Ddigwydd. Mae gennym hefyd Gynllun 3 Blynedd sy'n amlinellu sut byddwn yn gwneud hyn ac mae cynnydd yn cael ei adrodd yn flynyddol. Bydd copi o'r Cynllun ar gael ar ein gwefan pan fydd yn cael ei gyhoeddi ym mis Mawrth 2014.

Mae ein Hadroddiad Blynnyddol hefyd yn rhoi'r diweddaraf ar ein cynnydd fel Bwrdd Iechyd a gellir gweld yr adroddiad diweddaraf ar gyfer 2012/13 ar ein gwefan yn: www.pbc@cymru.nhs.uk neu drwy gysylltu â'n Hadran Cyfathrebu Corfforaethol (manylion cyswllt ar y clawr).

Mae ein Hadroddiad Blynnyddol Iechyd Cyhoeddus diweddaraf ar gael yn: <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/tudalen/40900>

Prif bethau a gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Ymhlith y prif bethau a gyflawnwyd:

- Rydym wedi ymgysylltu ac ymgynghori ag ystod o randdeiliaid ac yn fwy diweddar wedi canolbwyntio ar faterion anabledd.
- Mae'r canlyniadau ac amcanion cydraddoldeb wedi cael eu hymgorffori mewn canllawiau cynllunio ac maent yn arwain datblygiad camau penodol yng nghynlluniau gwasanaeth y GRhG sy'n gyfatebol ac yn berthnasol i'r arbenigeddau clinigol.
- Rydym wedi atgyfnerthu trefniadau Llywodraethu'r Bwrdd ar gyfer Asesu Effaith ar Gydraddoldeb ac wedi sicrhau ei fod yn cael ei gynnwys yn ein prosesau adolygu gwasanaeth a datblygu polisïau. Ein hymagwedd yw "llunio polisïau yn seiliedig ar dystiolaeth, nid casglu tystiolaeth yn seiliedig ar bolisi".
- Roedd Asesu Effaith ar Gydraddoldeb hefyd yn rhan annatod o ddatblygiad ein cynllun Strategol 3 Blynedd.
- Mae dros 4,000 o staff wedi cwblhau ein pecyn e-ddysgu ar gyfer Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn llwyddiannus, sef "Tegwch, Hawliau a Chyfrifoldebau". Mae'r hyfforddiant yn orfodol ar gyfer yr holl staff ac mae'n cysylltu â'r Model Cymdeithasol o Anabledd ac yn ei hyrwyddo fel bod staff yn deall nad yw tlodi, anfantais ac eithrio cymdeithasol ymhlith llawer o bobl anabl yn digwydd o ganlyniad anochel i'w namau neu gyflwr meddygol ond yn hytrach oherwydd rhwystrau o ran agwedd ac amgylchedd.
- Rydym wedi rhoi nifer o gamau ar waith oedd yn codi o'r asesiad cyntaf ym Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall yn cynnwys Rhwydwaith Staff LGBT (ar y cyd ag Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans GIG Cymru) a chomisiynwyd gweithdy gan Stonewall Cymru wedi'i dargedu at reolwyr a staff Adnoddau Dynol.
- Rydym wedi parhau i ddatblygu ein rhwydwaith o Arweinyddion Cydraddoldeb Grwpiau Rhaglen Glinigol. Mae staff o bob maes yn y Bwrdd lechyd wedi cael eu henwebu ar gyfer rôl arweiniol benodol i hyrwyddo'r amcanion cydraddoldeb yn eu meysydd priodol. Mae'r rhwydwaith yn cyfarfod bob dau fis ac rydym wedi gweithio â'r arweinwyr i roi camau ar waith fydd yn rhoi'r sgiliau a'r gefnogaeth angenrheidiol iddynt wneud y gwaith.
- Rydym wedi parhau i gynnwys Asesu Effaith ar Gydraddoldeb ym mhob prosiect cynllunio strategol ac ail gynllunio gwasanaethau mawr.
- Rydym wedi gweithio â rhanddeiliaid i atgyfnerthu'r gwaith o archwilio Mae Gofal lechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid.
- Rydym wedi gweithio â staff nyrsio i ddatblygu pecyn offer o'r enw "Rhoi Hawliau Dynol wrth Wraidd Maeth a Hydradu" i helpu Prif Nyrsys wardiau i ddatblygu agweddau'n seiliedig ar hawliau dynol a'u defnyddio i gynllunio a darparu gofal.

- Rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol tuag at weithredu'r dyletswyddau adrodd cyflogi a chyflogau o fewn Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol Cymru ac arweiniodd hyn at gyhoeddi ystod o adroddiadau cyflogi ym mis Mawrth 2013. Mae hyn yn cynnwys hunanwasanaeth i nifer fawr o staff, sy'n eu galluogi i wneud newidiadau i'w cofnod personol eu hunain ar-lein; gweithredu ymarfer glanhau data mawr lle mae dros 10,000 o'n staff wedi dychwelyd gwybodaeth i ddiweddarau eu data hyd yma; a pharhau i lobïo am newidiadau i'r gronfa ddata ESR.

Gellir gweld mwy o fanylion am y cyflawniadau uchod a'u cysylltiad â'n hamcanion cydraddoldeb yn nes ymlaen yn yr adroddiad hwn yn Atodiad A.

Ein Hamcanion Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Cafodd ein Hamcanion Cydraddoldeb a Hawliau Dynol eu cyhoeddi yn ein Cynllun Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol 2012-16 ym mis Mawrth 2012. Cawsant eu datblygu ar y cyd â sefydliadau sector cyhoeddus eraill yng Ngogledd Cymru yn dilyn adolygiad o adroddiadau cenedlaethol a lleol, llenyddiaeth a thystiolaeth arall; daeth nifer o themâu allweddol yn amlwg o ran cydraddoldeb a chawsant eu diffinio ymhellach yn ystod ymgysylltiad traws-sector gydag ystod eang o randdeiliaid.

Manylir ar y rhain yn Atodiad A fel nifer o ganlyniadau lefel uchel sy'n disgrifio'r hyn rydym yn ceisio'i gyflawni dros gyfnod y cynllun. Yna, rhestrir nifer o Amcanion yn Canolbwyntio ar Ganlyniadau, sydd wedi arwain Arweiniad Cynllunio a datblygiad camau penodol gan Grwpiau Rhaglen Glinigol o fewn eu cynlluniau gwasanaeth a fydd yn helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldeb a mynd â ni'n nes at y canlyniadau a ddymunwn.

Rydym yn credu bod ein dull yn gynhwysol ac mae'r tabl yn Atodiad C yn dangos fod gennym o leiaf un amcan cydraddoldeb ar gyfer pob nodwedd gwarchodedig. Mae'n bwysig deall nad yw ein hamcanion wedi eu cyfyngu i'r nodweddion gwarchodedig fel y diffiniwyd yn Neddf Cydraddoldeb 2010 a'u bod yn ymestyn i gynnwys grwpiau eraill fel pobl digartref er enghraifft.

Mae'r Adroddiad Blynnyddol hwn yn cynnwys adroddiad ar gynnydd yn erbyn pob un o'r Canlyniadau ac Amcanion (gweler Atodiad A).

Monitro ein Cynnydd

Archwilio

Mae'r Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn archwilio cynnydd ac yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol, sy'n un o is-bwyllgorau'r Bwrdd. Mae'r Fforwm hefyd yn archwilio drwy sesiynau "Canolbwyntio", pan fydd cynrychiolwyr o GRhG yn cael eu gwahodd i gyflwyno eu cynlluniau gweithredu a'u cynnydd ar yr amcanion cydraddoldeb sydd yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Mae aelodaeth y Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn cynnwys Cyfarwyddwr Gweithredol, Cyfarwyddwyr Cynorthwyol, Aelod Annibynnol sy'n Hyrwyddwr Cydraddoldeb i ni, staff uwch o ddisgyblaethau gwahanol ar draws y Bwrdd Iechyd a chynrychiolydd o'n partneriaid Undebau Llafur ynghyd â rhanddeiliaid allanol sy'n cael eu cynrychioli gan y Cyngor Iechyd Cymuned ac aelod o'r Grŵp Craffu Rhanddeiliaid Cydraddoldeb. Gellir gweld Cylch Gorchwyl y Fforwm yn:

<http://howis.wales.nhs.uk/sitesplus/861/page/47699>

Yn ogystal â'r ffaith bod y Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a Fforwm Partneriaeth Leol BIPBC sy'n cynnwys rheolwyr a chynrychiolwyr Undebau Llafur yn monitro cynnydd, rydym yn adrodd yn rheolaidd i'n Rhwydwaith Rhanddeiliaid Cydraddoldeb a fu'n allweddol wrth ddatblygu ein hamcanion. Mae'r grŵp hwn yn cyfarfod o leiaf ddwywaith y flwyddyn, ac mae'n cynnwys unigolion a grwpiau sy'n cynrychioli pobl â nodweddion gwarchodedig ac sydd wedi dweud eu bod yn fodlon cydweithio â ni ar hyn.

Mae cyfarfodydd diweddar o'r grŵp hwn wedi canolbwyntio ar faterion anabledd ac mae wedi helpu i ddynodi rhai o'r rhwystrau sy'n wynebu pobl anabl wrth gael gafael ar wasanaethau gofal iechyd. Mae'r gwaith hwn wedi arwain nifer o gamau penodol sy'n cael eu datblygu ar hyn o bryd ar y cyd ag aelodau'r grŵp, yn cynnwys cerdyn adnabod i ddefnyddwyr gwasanaethau sy'n fyddar i helpu staff iechyd ddeall eu hanghenion cyfathrebu.

Mae materion o bwys o'r Fforwm Strategol yn cael eu hadrodd yn syth i'r Cyfarwyddwr Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol sy'n eu cyfeirio at Gadeiryddion holl Is-Bwyllgorau eraill y Bwrdd a Phenaethiaid Staff i'w gweithredu.

Adolygu a Diwygio'r Cynllun Strategol Cydraddoldeb

Bydd y Bwrdd Iechyd yn adolygu'r cynnydd tuag at gyflawni'n hamcanion yn flynyddol ac yn cynnal adolygiad llawn o'r Cynllun ymhen tair blynedd, gan gydweithio â staff a defnyddwyr y gwasanaeth i ystyried gwybodaeth a gasglwyd yn cynnwys canlyniadau asesiadau effaith.

Archwiliadau a Mesurau eraill

(a) Gwneud yn Dda, Gwneud yn Well - Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Cymru

Mae Safonau ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Cymru yn rhan annatod o fframwaith strategol pum mlynedd y GIG ac yn allweddol i danategu'r weledigaeth, gwerthoedd, llywodraethu a fframwaith atebolrwydd i'r GIG Cymru newydd.

Maen nhw'n ganolog i'r ymdrechion ar gyfer gwelliannau parhaus yn ansawdd a phrofiad o wasanaethau a gofal mae dinasyddion Cymru â'r hawl rhesymol i'w disgwyl.

Mae'r Safonau'n cynnwys nifer o themâu sy'n trawstorri y mae sefydliadau a gwasanaethau angen eu hystyried ar draws ystod o'u gweithgareddau, yn benodol datblygiad cynladwy, iaith a chydraddoldeb ac amrywiaeth.

Mae'r Safonau'n darparu offer allweddol, ochr yn ochr â'r gwersi o'r Ymgych 1000 o Fywydau a mentrau eraill, i'n helpu i symud ymlaen gydag ansawdd clinigol a phrofiad y claf. Maen nhw'n ein cefnogi i wneud newidiadau a gwelliannau yn rheng flaen gofal, i wella'n perfformiad ac yn ein hymdrechion i leihau niwed, gwastraff ac amrywiaeth o fewn ein gwasanaethau ac ar eu traws. Byddant yn parhau i fod yn elfen allweddol o Fframwaith Gwella Perfformiad y GIG.

GRhG Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu

Mae'r holl bryderon a godir drwy Broses Bryderon y GIG yn cael eu dogfennu gan ddefnyddio SharePoint, a gwneir dadansoddiad tueddiadau, sy'n cynnwys sicrhau cydymffurfiaid â'r Cynllun Strategol Cydraddoldeb. A bod gwasanaethau statudol eirioli ac IMHA ar gael i bob claf iechyd meddwl mewnol, yn unol â'r Mesur Iechyd Meddwl.

(b) Gosod Mesurau ar gyfer Gwelliannau

Hysbyswyd yr amcanion sy'n canolbwyntio ar ganlyniad sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer BIPBC gan ddarganfyddiadau o'r adroddiad 'Pa mor Deg yw Cymru?' Mae'r adroddiad hwn yn cynnig safbwynt ar rai

anghydraddoldebau parhaus ac mae'n nodi rhai heriau newydd. Mae'r adroddiad yn darparu man cychwyn ar gyfer mesur a yw'r penderfyniadau rydym yn eu gwneud nawr yn ein helpu i symud tuag at gymdeithas decach.

Yn BIPBC rydym yn cydnabod bydd y symud diwylliannol rydym yn ceisio'i gyflawni yn cymryd amser a bydd y newid hwn yn anodd iawn i'w fesur. Yn dilyn yr adolygiad teirblwydd o 'Pa mor Deg yw Prydain', y disgwylir iddo gael ei gyflwyno i'r Llywodraeth yn 2013, byddwn yn gallu gweld yn gliriach lle gwnaed cynnydd a lle mae angen gwneud mwy.

I gefnogi'r gwaith hwn, mae'r cyllun gweithredu cefnogol ar gyfer 2012/13 yn cynnwys blaenoriaethau presennol a mesurau clir y cytunwyd arnynt ar gyfer gwella gwasanaeth, nodi cyfryngau eraill a fydd yn cyfrannu at gyflawni ein hamcanion cydraddoldeb, hefyd yn nodi gweithrediadau archwiliadol sydd angen eu cyflawni i roi cyfle i ni gasglu a dadansoddi mwy o wybodaeth i hysbysu gosod amcanion i'r dyfodol. Credwn bod hon yn agwedd gadarn ac ystyrlon at fodloni'n dyletswyddau cydraddoldeb a dangos tystiolaeth o gynnydd o fewn bywyd y Cynllun.

(c) Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) ar gyfer Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Mae BIPBC wedi datblygu nifer o fesuriadau perfformiad (dangosyddion perfformiad allweddol neu KPI) ar gyfer cydraddoldeb a hawliau dynol yn y Bwrdd Iechyd.

Bydd y dangosyddion yn helpu i asesu cynnydd a pherfformiad yn BIPBC i weithredu'r amcanion yn y Grwpiau Rhaglen Glinigol ac adrannau Cefnogi Corfforaethol, gan gynnwys sut maen nhw'n bodloni gofynion y Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol ar gyfer sefydliadau sector cyhoeddus yng Nghymru. Cymeradwywyd fframwaith y KPI gan y Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn ei gyfarfod ym mis Medi 2013, a bydd y KPI ar gyfnod peilot yn hwyrach yn 2013 i'w fabwysiadu'n llawn yn 2014.

(d) Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol

Bydd Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol yn cael eu harchwilio o ran y meysydd allweddol canlynol:

- Sut mae cydraddoldeb, amrywiaeth a hawliau dynol yn cael eu cynnwys yn nhrefniadau llywodraethu'r GRhG/ACC, gan gynnwys mecanwaith adrodd a chysylltiadau â'r Grŵp Gweithredol Cydraddoldeb (Is-grŵp Cydraddoldeb a Fforwm Strategol Hawliau Dynol PBC)
- Sut bydd cydraddoldeb a hawliau dynol yn cael eu hyrwyddo o fewn y GRhG/ACC ac amlinellu eich trefniadau ar gyfer hyfforddi staff.
- Sut mae'r GRhG yn ceisio lleihau anghydraddoldeb iechyd, gan gynnwys sut a lle mae'r amcanion cydraddoldeb strategol wedi arwain cynlluniau gwasanaeth y GRhG/ACC

- Sut mae'r GRhG yn ystyried anghenion unigolion, gan gynnwys cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, gofalmwr a staff, gan sicrhau bod y gweithgaredd ymgysylltu yn cynnwys pob nodwedd warchodedig ac yn eu cynrychioli.
- Sut mae Asesu Effaith ar Gydraddoldeb yn hysbysu penderfyniadau yn y GRhG/ACC. Sut mae Bwrdd y GRhG yn ceisio sicrwydd cydymffurfiad gyda'r dyletswyddau cydraddoldeb o ran polisi a datblygiad strategaeth Bydd datblygiad y KPI Cydraddoldeb a Hawliau Dynol fel y'u disgrifir uchod yn ategu'r archwiliad hwn a darparu mesurau amcanion pellach, lle gellir asesu cynnydd ar faterion cydraddoldeb a hawliau dynol.

Cyflawnir adrodd a monitro cydraddoldeb, amrywiaeth a hawliau dynol yn y **GRhG Patholeg** gan ddefnyddio'r mecanweithiau canlynol:

- Mynychu cyfarfodydd Cydraddoldeb Corfforedig BIPBC
- Adroddiad Llywodraethu bob yn ail fis i fwrdd y GRhG, gan gynnwys materion o bwys Cydraddoldeb a Hawliau Dynol
- Arweinydd Llywodraethu a/neu Cydraddoldeb yn mynychu cyfarfodydd Pwyllgor Diogelwch penodol i safle chwarterol i drafod materion cydraddoldeb a hawliau dynol

Gwybodaeth Cydraddoldeb

Mae'n bwysig gallu dynodi'r wybodaeth sy'n ein hysbysu am yr amrywiol weithrediadau rydym yn ymgymryd â nhw; gellir crynhoi'r gweithrediadau hyn dan ddau bennawd allweddol: Darparwr Gwasanaeth a Chyflogwr.

Mae casglu tystiolaeth a'i ddefnyddio wrth wraidd Dyletswyddau Cydraddoldeb ac mae'n rhan o'r broses wrth gyflawni gwell cydraddoldeb. Mae'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod ei bod yn hanfodol cael darlun clir a sail tystiolaeth o sut rydym yn perfformio o ran cydraddoldeb, gan fesur lle na fydd unigolion neu grwpiau, ar sail eu nodweddion gwarchodedig, yn derbyn triniaeth deg ar hyn o bryd.

Cesglir gwybodaeth ethnigrwydd fel mater o drefn yn ystod y weithdrefn dderbyn yn **GRhG Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu**; ar gyfer cleifion cymuned, mae hyn yn ffurfio rhan o'r Ymagwedd Rhaglen Ofal. Mae hyn yn cael ei fonitro gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ar eu hymweliadau archwilio na drefnwyd ymlaen llaw neu ar fyr rybydd.

Ein Swyddogaeth fel Darparwr Gwasanaeth

Mae'r ffyrdd rydym wedi nodi a chasglu tystiolaeth cydraddoldeb fel mae'n ymwneud â'n swyddogaeth fel darparwr gwasanaeth yn cynnwys:

- Adolygiad o dystiolaeth a llenyddiaeth sydd ar gael ar y cyd â sefydliadau sector cyhoeddus eraill;
- Adolygiad pellach o dystiolaeth a gwybodaeth gan staff Cydraddoldeb BIPBC; cafwyd gwybodaeth bellach drwy waith a wnaed fel rhan o'n Gweithgor Byrdymor gan Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llyfrgellwyr BIPBC;
- Cyfarfodydd rheolaidd gyda Grŵp Rhanddeiliaid Cydraddoldeb BIPBC;
- Mae gennym contract gyda sefydliad allanol i ymgymryd ag arolygon bodlonrwydd cleifion ar ein rhan. Cafwyd trafodaethau gyda'r Cyfarwyddwr Nyrsio Cynorthwyol i sicrhau bydd comisiynu Arolygon Bodlonrwydd Cleifion i'r dyfodol yn cynnwys rheidrwydd i ofyn am wybodaeth y gellir ei ddadgyfuno ar draws y nodweddion gwarchodedig. Byddwn yn parhau i weithio gyda chydweithwyr Profiad Defnyddwyr Gwasanaeth i ddylanwadu ar sut y cesglir gwybodaeth am gydraddoldeb a'i defnyddio fel rhan o ddatblygiadau'r dyfodol i weithredu systemau i dderbyn a chyhoeddi barn a phrofiadau defnyddwyr gwasanaeth;
- Cynnal arolwg o bobl sy'n mynychu Balchder Gogledd Cymru yn Hydref 2013 yn Neuadd yr Hendre, ger Bangor; cwblhaodd mwy na 60 o bobl holiaduron yn gofyn am eu barn ar wasanaethau iechyd yng Ngogledd Cymru a'u profiadau o'u defnyddio;

- Rydym wedi bod yn gweithio i fynd i'r afael â heriau a risgiau ar nifer o wasanaethau allweddol drwy raglen waith o'r enw **Mae Gofal lechydd yng Ngogledd Cymru yn Newid**. Mae bob maes a archwiliwyd wedi bod yn destun prosesau Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb trwyadl, sydd wedi cynnwys ymgynghoriad ac ymgysylltu eang gydag ystod eang o randdeiliaid ac mae hyn wedi bod yn allweddol i hysbysu'r canlyniadau terfynol sydd nawr yn cael eu gweithredu.

Mae GRhG Radioleg yn parhau i ymgymryd ag arolygon bodlonrwydd cleifion yn rheolaidd i nodi unrhyw feysydd ar gyfer eu gwella ac yn gallu ystyried barn cleifion ac argymhellion a gwella'r gwasanaeth drwy wneud hyn.

Ffynhonnell arall o wybodaeth cydraddoldeb yw data sy'n ymwneud â phryderon a digwyddiadau, gan gynnwys gwybodaeth a all nodi themâu a nodwyd sy'n amlygu o'n systemau ar gyfer cofnodi pryderon a godwyd gan ddefnyddwyr gwasanaeth a digwyddiadau eraill oherwydd cesglir y rhain mewn system a elwir yn Datix. Cymerodd BIPBC ran arweiniol i sicrhau bod y broses gwynion a phryderon newydd ar gyfer GIG Cymru (Gweithio i Wella) yn cynnwys y gofynion ar gyfer monitro cydraddoldeb ac rydym wedi gweithio'n agos gyda chydweithwyr yn BIPBC i sicrhau bod ein systemau wedi'u cynllunio i fodloni'r gofyniad hwn.

Adolygwyd a diwygiwyd y system Adrodd am Ddigwyddiadau Datix, i alluogi'r sefydliad i gasglu materion cydraddoldeb dan bob un o'r nodweddion gwarchodedig. Bydd ebost yn cael ei greu a'i anfon yn awtomatig i'r Tîm Cydraddoldeb Corfforaethol ar gyfer adolygu a chynghor. Estynwyd y casglu data hwn bellach i adrodd am bryderon.

Mae rhwystrau'n parhau wrth gasglu a defnyddio data a ddadgyfunwyd sy'n ymwneud â phryderon a godwyd drwy ein prosesau Gweithio i Wella. Mae'r rhain wedi cael eu hesgyn ar sail Cymru Gyfan drwy Gyfarwyddwr Canolfan y GIG dros Gydraddoldeb a Hawliau Dynol ac yn cynnwys:

- Natur yr hyn a adroddir neu a godir a fydd yn effeithio ar a oes modd casglu data cydraddoldeb. Er enghraifft, os yw'n gwyn, fel arfer y claf (neu gyfaill neu berthynas) fydd yn codi'r gwyn; ar y llaw arall, os mai digwyddiad diogelwch claf ydyw, caiff ei godi fel arfer gan aelod o staff. Yn yr achos olaf, gall y digwyddiad effeithio ar nifer o gleifion, pawb gyda gwybodaeth bersonol wahanol.
- Ar hyn o bryd mae tair system wahanol yn cael eu defnyddio yn BIPBC ar gyfer cofnodi gwybodaeth am gleifion; mae'r systemau rhain wedi'u hetifeddu o'r tair Ymddiriedolaeth GIG blaenorol, ac yn cadw data ar wahanol ffurf.

- Bydd yr wybodaeth rydym yn ceisio'i chasglu yn cynnwys data y gellir adnabod cleifion, sy'n codi problemau Llywodraethu Gwybodaeth a Gwarchod Data.
- Mae casglu gwybodaeth cydraddoldeb sensitif gan bobl sydd yn y broses o wneud cwyn yn parhau i fod yn her anodd.

Ffurfiwyd Gweithgor Byrdymor Cymru Gyfan i edrych ar ffyrdd o oresgyn y rhwystrau hyn fel rhan o waith y grŵp hwn. Mae cynrychiolwyr o dimau Cydraddoldeb a Phryderon BIPBC wedi cytuno i ddatblygu a rhedeg cynllun peilot ar gyfer casglu gwybodaeth a gynhwysir mewn pryderon a godwyd am faterion sy'n ymwneud â nodweddion gwarchodedig. Bydd y gwaith hwn yn cynnwys rhai newidiadau system ynghyd â sesiynau hyfforddi cydraddoldeb ar gyfer staff pryderon. Bydd gwybodaeth Cydraddoldeb yn ffurfio rhan o'r adroddiadau rheolaidd i'w hadrodd yn chwarterol i Bwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd Iechyd.

Ein Swyddogaeth fel Cyflogwr

BIPBC yw un o gyflogwyr mwyaf Cymru, gyda gweithlu o tua 16,000, wedi'u gwasgaru dros y chwe sir yng Ngogledd Cymru.

Cesglir gwybodaeth sy'n ymwneud â nodweddion cydraddoldeb ein gweithlu fel rhan o'r broses recriwtio drwy system genedlaethol o'r enw 'NHS Jobs'. Mae hwn hefyd yn ein galluogi i ddeall proffil y bobl sy'n ymgeisio am swyddi gyda ni ac a ydynt yn llwyddiannus neu beidio. Fodd bynnag, nid yw NHS Jobs yn ein galluogi i wahanu ymgeiswyr mewnol ac allanol ac mae'n cyfyngu ar ein gallu i adrodd am staff sydd wedi ymgeisio am ddyrchafiad ac a ydynt yn llwyddiannus neu beidio. Mae BIPBC wedi lloïo am newidiadau i ddatblygiad o fersiwn newydd o NHS Jobs i gael eu gweithredu yn ystod 2013, fodd bynnag rydym yn deall nad yw'r cais hwn wedi'i gynnwys yn y datblygiad, felly rydym bellach yn chwilio am ffyrdd eraill i gasglu'r wybodaeth hon.

Mae'r rhan fwyaf o wybodaeth cydraddoldeb sy'n ymwneud â gweithwyr yn ddata personol sensitif, yn unol â diffiniad Deddf Diogelu Data 1988, a chedwir yr wybodaeth hon fel rhan o gofnod y gweithwyr mewn cronfa ddata electronig o'r enw Cofnod Staff Electronig (ESR).

Mae lefel datganiad gwybodaeth cydraddoldeb yn ESR yn amrywio ar draws y nodweddion ac mae hyn wedi'i etifeddu o'r wybodaeth a drosglwyddwyd ar ESR gan sefydliadau blaenorol pan ffurfiwyd BIPBC yn 2009.

Mae gwella lefelau hyder i gynyddu datgeliad data cydraddoldeb gweithwyr yn parhau i fod yn un o'r camau rydym yn eu cymryd i fodloni gofynion y

Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol yng Nghymru. Rheolir hyn gan Fwrdd Rhaglen Systemau Gwybodaeth y Gweithlu (WfIS).

Mae BIPBC yn parhau i ehangu Hunan-wasanaeth i weithwyr, er mwyn i staff allu cael mynediad a diweddarau meysydd penodol eu cofnodion eu hunain yn ESR. Mae hyn yn cynnwys meysydd data cydraddoldeb ac fe'i gwelir fel dull i'r dyfodol o sicrhau bod data cydraddoldeb gweithwyr yn gyflawn ac mor gyfredol â phosibl.

Mae ESR yn system genedlaethol i'r GIG yn y Deyrnas Unedig, ac felly yn BIPBC rydym wedi'n cyfyngu o ran yr hyn y gallwn adrodd gan yr wybodaeth sydd ar gael i ni. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw feysydd o fewn ESR i gofnodi nodweddion Newid Rhyw, ac nid oes darpariaeth i gasglu gwybodaeth am staff sydd â chyfrifoldebau gofalu. Fodd bynnag, rydym wedi parhau i lobïo drwy gydol y flwyddyn am newidiadau i'r system fel ein bod yn gallu bodloni'n gofynion adrodd statudol yn well. Wrth ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid yw'r newidiadau a ofynnwyd amdanynt wedi cael eu gwneud. Fodd bynnag, rydym yn deall bod y ddarpariaeth ar gyfer y newidiadau angenrheidiol wedi'u cynnwys o fewn yr ailddarpariad o ESR sy'n digwydd yn 2014.

Dechreuwyd ar waith glanhau data mawr o ddata cydraddoldeb gweithwyr yn Rhagfyr 2012, i'n gallugi i ddeall proffil y staff sy'n gweithio i ni yn well a bydd hyn yn ein helpu i hysbysu cynllunio gweithlu ac amcanion cydraddoldeb y dyfodol. Dylai'r gwaith hwn gael ei gwblhau erbyn Rhagfyr 2013 ac wrth ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae mwy na 10,000 o staff wedi diweddarau manylion eu nodweddion cydraddoldeb. Adlewyrchir llawer o'r wybodaeth ddiweddar hon mewn adroddiadau cyflogaeth a gyfeirir atynt yn Atodiad B yr Adroddiad Blynyddol hwn.

Asesu Effaith

Rydym wedi mewnosod prosesau ar gyfer Asesu Effaith er mwyn sicrhau bod ein staff yn deall egwyddorion Asesu Effaith ar Gydraddoldeb (AEG), ac nid yw'n broses gymhleth. Mae'n broses strwythuredig a gynlluniwyd i sicrhau, cymaint â phosibl, pan fyddwn yn gwneud penderfyniad, yn datblygu strategaeth neu bolisi, neu wneud rhywbeth arall sy'n effeithio ar ddefnyddwyr ein gwasanaeth neu staff, ein bod yn gwneud hyn mewn modd deg, atebol a thryloyw, gan ystyried anghenion a hawliau'r rhai y gellir eu heffeithio.

GRhG Plant a Phobl Ifanc

Defnyddir Asesiad Effaith Cydraddoldeb (AEG) ar gyfer holl ddogfennau polisi a gweithdrefnau a ddatblygir yn y GRhG fel rhan o Broses Rheoli dogfennau Ysgrifenedig diwygiedig BIPBC.

Darparwyd hyfforddiant AEG i staff, a chanlyniad hyn yw cronfa o unigolion a hyfforddwyd i gefnogi unrhyw agwedd sydd angen ystyried cydraddoldeb – hanfodol mewn ystyriaeth ehangach o Adolygiad a Datblygiad Gwasanaeth ac nid mewn perthynas â dogfennau polisi yn unig.

Datblygwyd strategaeth i fynd i'r afael â dyletswyddau cydraddoldeb penodol o gwmpas asesu effaith yn ystod 2010 ac fe'i gweithredwyd fel blaenoriaeth yn BIPBC drwy'r mesurau canlynol:

- Gweithdrefn AEG: Mae'r ddogfen hon yn darparu canllaw i staff ar yr hyn mae'n rhaid iddyn nhw ei wneud ac yn cynnwys cysylltiadau at ddogfennau eraill a throsolwg o'r broses rydym wedi'i mabwysiadu
- Pecyn offer AEG: Mae BIPBC wedi mabwysiadu'r pecyn offer a ddatblygwyd gan Ganolfan y GIG dros Gydraddoldeb a Hawliau Dynol (CEHR) ac addaswyd y pecyn offer i'w ddefnyddio yn BIPBC sy'n cynnwys adborth ein defnyddwyr ein hunain
- Gwefan AEG: rydym wedi datblygu'n mewnwyd fel adnodd i helpu arwain staff sy'n gysylltiedig ag ymgymryd ag Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb ac i'w cyfeirio at adnoddau cefnogi eraill a gwybodaeth. Mae'r safle hefyd yn cynnwys Asesiadau Effaith a gwblhawyd fel bod staff yn gallu dysgu oddi wrth esiamplau da ac adran a ddatblygwyd yn arbennig i gefnogi mewnosod asesiadau effaith o fewn adolygiadau gwasanaeth
- Mae'r Tîm Cydraddoldeb yn parhau i ddarparu cefnogaeth a chyngor ar gyfer Asesiadau Effaith, gan gefnogi ailffurfio gwasanaeth yn rhaglen Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid
- Hyfforddiant AEG a chefnogaeth Un-i-Un: mae rhaglen hyfforddiant eang wedi parhau ar draws BIPBC yn ystod 2012/13, gan gynnwys gweithdai sgiliau 90 munud a gynhaliwyd yn yr holl brif safleoedd ar draws yr ardal a darparwyd hyfforddiant pwrpasol ar sail ad-hoc i dimau prosiect, unigolion ac fel rhan o gyfarfodydd tîm adrannol.

Mae Bwrdd BIPBC wedi atgyfnerthu trefniadau llywodraethu i arsylwi dyletswyddau cydraddoldeb, yn enwedig yn ymwneud ag Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb. Mae cloriau sy'n cael eu cyflwyno gyda phapurau i'r bwrdd bellach yn gofyn yn benodol am Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb, ac yn cynnwys rheidrwydd i awduron ddarparu datganiad yn dangos sut mae eu dogfen neu gynnis yn cefnogi Amcanion y Cynllun Strategol Cydraddoldeb. Hefyd mae datganiad clir sy'n nodi: *"Mae'n bosibl bydd y Bwrdd a'i Bwyllgorau'n gwrthod papurau/cynigion nad ydynt yn ymddangos fel pe baent yn bodloni'r ddyletswydd cydraddoldeb."*

Os bydd unrhyw Asesiadau Effaith yn datgelu bod effaith anffafriol arwyddocaol posibl ar unrhyw un o'r grwpiau gwarchodedig, a all effeithio ar ein gallu i fodloni'r ddyletswydd gyffredinol, byddwn yn cyhoeddi'r asesiad ar ein gwefan. Rydym hefyd yn archwilio sut i ymestyn y ddarpariaeth hon i ddogfennau Asesu Effaith eraill.

Datblygu polisïau BIPBC

Mae'r adran Llywodraethu Corfforaethol yn gyfrifol am sicrhau bod Asesu Effaith ar Gydraddoldeb yn cael ei ymgorffori ym mhrosesau datblygu polisïau ym mhob rhan o BIPBC a chynhaliwyd hyfforddiant ar y cyd ar ran pob arweinydd Polisi rhwng adrannau Llywodraethu Corfforaethol a Chydraddoldeb. Mae Asesu Effaith ar Gydraddoldeb yn rhan annatod o'n Polisi ar Ddatblygu Polisïau a Dogfennau Rheoli Ysgrifenedig. Ein hymagwedd yw "llunio polisïau yn seiliedig ar dystiolaeth, nid casglu dystiolaeth yn seiliedig ar bolisi".

Caiff cydraddoldeb o ran penderfyniadau ei ategu gan ddulliau fel cloriau papurau'r Bwrdd uchod. Caiff cydymffurfiaeth â'r dyletswyddau cydraddoldeb mewn perthynas â pholisïau ei sicrhau trwy gynnal asesiadau effaith gorfodol o bob polisi newydd, sydd wedi'i ymgorffori yn 'polisi ar gyfer polisïau' PBC. Cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb cysylltiedig o ran pob polisi a gymeradwywyd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae dogfennaeth safonol yn ymwneud â datblygu polisïau a gweithdrefnau a'u Hasesiadau Effaith Cydraddoldeb cysylltiedig wedi'i mabwysiadu ac mae ar gael ar y wefan.

Hybu Gwybodaeth a Dealltwriaeth

e-Ddysgu o ran Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Yn dilyn ailstrwythuro'r GIG a newidiadau i ddeddfwriaeth cydraddoldeb, gwelsom angen dybryd i godi ymwybyddiaeth o faterion yn ymwneud â Chydraddoldeb a Hawliau Dynol yn y sefydliad trwyddo draw. Arweiniodd staff cydraddoldeb BIPBC ddatblygu pecyn e-ddysgu yn ymwneud â Chydraddoldeb a Hawliau Dynol ar y cyd â defnyddwyr gwasanaeth a staff, a chafodd y pecyn ei gyflwyno i holl aelodau staff y BIPBC ym mis Chwefror 2012. "Tegwch, Hawliau a Chyfrifoldebau" yw enw'r pecyn hwn. Mae'r hyfforddiant yn orfodol i bob aelod o staff.

Mae'r Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol ar gyfer sefydliadau sector cyhoeddus yng Nghymru, a ddaeth i rym ar 6 Ebrill 2011, yn ei gwneud yn ofynnol i BIPBC:

"..wneud trefniadau priodol i hybu gwybodaeth a dealltwriaeth o'r ddyletswydd gyffredinol a'r dyletswyddau penodol ymhlith (ein) gweithwyr."

Tybiwyd mai pecyn e-ddysgu oedd y ffordd fwyaf effeithiol i niferoedd mawr o staff fanteisio ar yr hyfforddiant angenrheidiol ar amser, ac ar gyflymdra, y gellid ei addasu at amgylchiadau unigol. Cydnabyddwn hefyd na fydd ymagwedd 'un ateb at bob diben' o reidrwydd yn bodloni pob un o'n gofynion hyfforddi cydraddoldeb a hawliau dynol: mae gweithdai a hyfforddiant ar gyfer swyddi penodol wedi parhau i gael eu darparu fel rhan o becyn 'cyfunol' o hyfforddiant cydraddoldeb trwy gydol y flwyddyn.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae'r **Adran Cefnogi Corfforaethol Llywodraethu a Chyfathrebu** wedi dangos ei hymrwymiad i ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth o faterion cydraddoldeb gan fod y gyfran uchaf o staff wedi cwblhau modiwl e-ddysgu ar gyfer pob un o'r adrannau cefnogi corfforaethol a grwpiau rhaglen glinigol. Mae atgoffa am bwysigrwydd cynnal e-ddysgu fel hyfforddiant gorfodol yn rhan o arfarniadau staff blyneddol.

Hyd at ddyddiad yr adroddiad hwn, mae mwy na 4,000 o'n staff wedi cwblhau'r pecyn hyfforddiant e-ddysgu yn llwyddiannus sy'n cynrychioli mwy na 23% o'n gweithlu; mae adroddiadau'n dangos cynnydd hyd yn hyn a chmau gweithredu'r GRhG/ACC yn cael eu harchwilio ar hyn o bryd yng nghyfarfodydd Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.

Caiff Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol eu hatgoffa'n rheolaidd am y gofyniad i holl aelodau'r staff gwblhau'r hyfforddiant hwn ar gylch treigl o dair blynedd.

Er mwyn sicrhau bod yr holl staff yn hyderus o ran cwblhau'r cwrs e-ddysgu, mae sesiynau personol ar gael mewn lleoliad ystafell ddosbarth anffurfiol gan ymarferydd cydraddoldeb profiadol. Mae hyn yn sicrhau bod staff â phroblemau llythrennedd neu nad ydynt yn gallu defnyddio cyfrifiadur yn gallu cymryd rhan yn yr hyfforddiant mewn amgylchedd cefnogol.

Ffyrdd Eraill yr Ydym yn Hybu Gwybodaeth a Dealltwriaeth

Er y credwn mai darparu hyfforddiant cyfredol o ansawdd da, sy'n helpu staff i ddeall perthnasedd materion cydraddoldeb a hawliau dynol i'w swyddi o ddydd i ddydd yw'r ffordd fwyaf effeithiol o godi ymwybyddiaeth a gwella dealltwriaeth, rydym hefyd yn hybu gwybodaeth a dealltwriaeth mewn llawer o ffyrdd eraill, gan gynnwys:

- Mae ein **gwefan** wedi'i datblygu i ddarparu gwybodaeth ac i helpu i gyfeirio staff at ffynonellau cymorth a chefnogaeth eraill. Mae'r wefan yn parhau i gael ei hadolygu'n rheolaidd ac mae'n adlewyrchu adborth defnyddwyr o ran cynnwys a fformat. Rydym hefyd yn defnyddio'r wefan i hyrwyddo ymgyrchoedd a digwyddiadau eraill y credwn y gallai fod gan staff ddiddordeb ynddynt
- Yn ogystal â datblygu pecyn e-Ddysgu newydd ar gyfer cydraddoldeb a hawliau dynol, rydym hefyd wedi darparu cryn dipyn o **hyfforddiant** arall sy'n helpu i hybu gwybodaeth a dealltwriaeth
  - Mae staff cydraddoldeb yn mynd i sesiynau cynefino ar gyfer staff newydd i gynnig trosolwg o'n hymagwedd at gydraddoldeb a hawliau dynol. Mae adborth o'r sesiynau hyn yn gyson gadarnhaol
  - Rydym yn darparu Gweithdai 90 munud a hyfforddiant pwrpasol arall rheolaidd i ddarparu'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen i gynnal Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb
  - Mae staff cydraddoldeb wedi darparu hyfforddiant hawliau dynol fel rhan o raglen ehangach Urddas mewn Gofal i staff clinigol
  - Rydym wedi darparu hyfforddiant cydraddoldeb a hawliau dynol fel rhan o Raglen Sylfaenol y Meddygon Ymgynghorol ac rydym yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i gydweithwyr Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol trwy gyfarfodydd tîm
  - Bob blwyddyn, rydym yn cyflwyno Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Hawliau Dynol fel rhan o'r rhaglen sylfaenol a gynigir gan Ddeoniaeth Cymru i staff meddygol newydd
- Mae Cyfarwyddwyr Cynorthwyol Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol yn aelodau o **Fyrddau'r GRhG** lle maent yn rhoi cyngor ar oblygiadau

cydraddoldeb a hawliau dynol gwaith y GRhG ac ymwybyddiaeth ohonynt ac o ran y penderfyniadau y mae Bwrdd y GRhG yn eu gwneud

- Mae ein **Strwythur Llywodraethu** yn darparu dull ar gyfer rheoli strategaeth cydraddoldeb a hawliau dynol yn BIPBC, gan gynnwys rhoi gwybod am feysydd sy'n peri pryder i Gadeiryddion holl Is-bwyllgorau'r Bwrdd a Phenaethiaid Staff. Mae hyfforddiant wedi'i dargedu trwy ymagwedd weithgar at ddysgu wedi'i roi i Arweinwyr Cydraddoldeb y GRhG er mwyn helpu i wella gwybodaeth a dealltwriaeth
- Mae staff cydraddoldeb wedi darparu **nodiadau briffio rheolaidd yn ymwneud â'r gyfraith achosion ddiweddaraf** yn ymwneud â chydaddoldeb a hawliau dynol sy'n cael eu dosbarthu i bob Cyfarwyddwr/Cyfarwyddwr Cynorthwyol, Penaethiaid Staff/Penaethiaid Cynorthwyol a staff priodol eraill yn y sefydliad

Iaith

Y Gymraeg

Mae'r Bwrdd lechyd wedi ymrwymo i'r egwyddor y dylai'r Gymraeg a'r Saesneg gael eu trin ar y sail eu bod yn gyfartal o ran cynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru ac y dylai cleifion, fel mater o arfer da, gael gwasanaeth trwy gyfrwng yr iaith o'u dewis. Mae Cynllun Iaith Gymraeg BIPBC yn gweithredu'r egwyddor honno wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru. Mae'n ofynnol i gyrff cyhoeddus fod â Chynllun Iaith Gymraeg yn unol â Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a chaiff cydymffurfiaeth ei monitro gan Fforwm Iaith Gymraeg y Bwrdd lechyd sy'n cyfarfod bob chwarter, ac unwaith y flwyddyn gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg trwy'r Adroddiad Blyneddol.

Mae enwebu Hyrwyddwr y Gymraeg ym mhob Grŵp Rhaglen Glinigol (GRhG) wedi bod yn llwyddiannus ac mae pob un ohonynt yn ymdrechu i sicrhau bod materion Cymraeg yn cael eu prif ffrydio i arferion gwaith Grwpiau Rhaglen Glinigol. Mae'r Hyrwyddwyr yn cyfarfod bob chwarter â'r Swyddogion Iaith i drafod pryderon, rhannu arfer da a chefnogi ei gilydd o ran datblygu polisïau, gwasanaethau a mentrau newydd i ddarparu gwasanaeth dwyieithog i gleifion.

Yn dilyn cwblhau'r archwiliad o Sgiliau Iaith Gymraeg, cydnabuwyd **GRhG Patholeg** am ei arfer da. Bydd y GRhG yn sicrhau cydymffurfiaeth â Chynllun Iaith Gymraeg y Bwrdd lechyd a chynnal presenoldeb yng nghyfarfodydd gweithgor yr Hyrwyddwyr er mwyn lleihau'r risg bosibl i ddiogelwch cleifion.

Cam sylweddol ymlaen gan y Bwrdd lechyd oedd gwaith gyda'r Cofnod Staff Electronig (ESR). Cynhaliwyd ymarfer glanhau data mawr tuag at ddiwedd

2012 i ddiweddaru manylion am gydraddoldeb a'r Gymraeg yn ymwneud â staff ar draws y sefydliad.

Mae Gwerthoedd BIPBC a model FREDa (tegwch, parch, cydraddoldeb, urddas ac ymreolaeth) yn cynnwys Adduned Urddas sy'n amlinellu'n glir safon yr ymddygiad/gofal a ddisgwylir gan ddefnyddwyr gwasanaeth a staff.

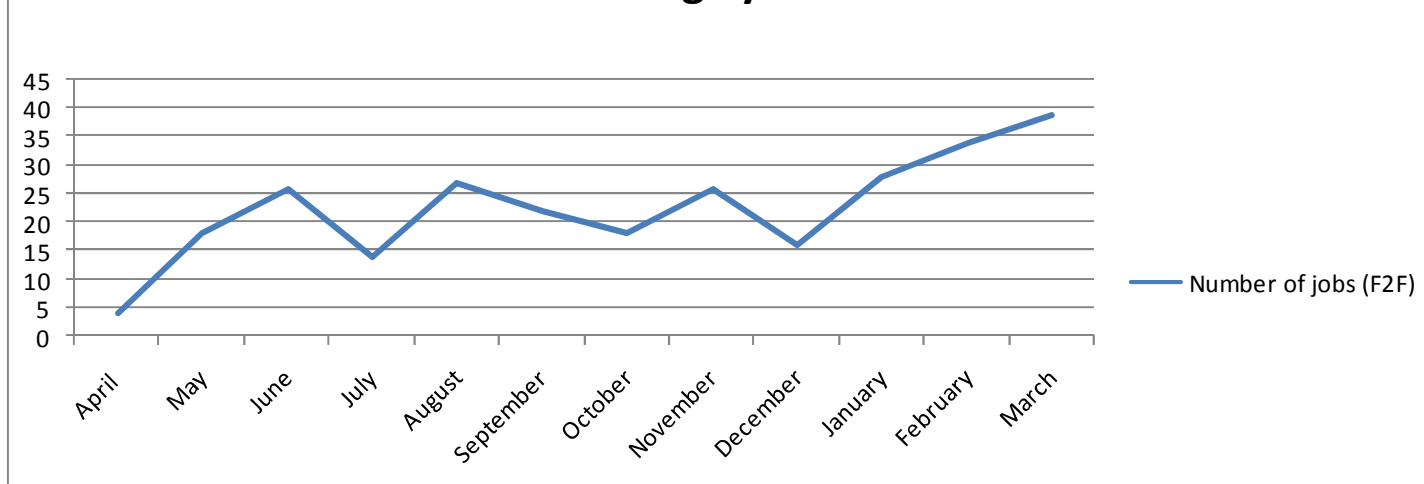

Cafodd adran cyfathrebu'r Adduned Urddas ei harchwilio gan Aelodau Cyhoeddus BIPBC (gwirfoddolwyr llewg sy'n cynnal arolygon ar ran y Bwrdd Iechyd). Mae'r adran hon o'r adduned yn amlinellu'r safon ddisgwyliedig o ran cyfathrebu sy'n hanfodol i sicrhau bod gofal yn canolbwyntio ar gleifion a bod cleifion yn teimlo eu bod yn eu cael eu cynnwys mewn penderfyniadau am eu gofal iechyd. Cafodd 347 o gleifion eu cyfwrdd a gofynnwyd wyth cwestiwn am y ffordd roedd staff wedi cyfathrebu â nhw. Roedd un cwestiwn yn gofyn p'un a oedd staff wedi gofyn i gleifion am eu dewis iaith. O'r cleifion a gyfwelwyd, soniodd 243 (70%) fod rhywun wedi holi am eu dewis iaith. Mae'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod bod angen mwy o waith yn y maes hwn.

Gwasanaeth Dehongli a Chyfieithu Cymru

Gwnaeth BIPBC fabwysiadu WITS yn ffurfiol fel ei ddarparwr ffafriedig o ran gwasanaethau cyfieithu a dehongli ym mis Ebrill 2012 a bydd yr ystadegau a ganlyn ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 yn feincnod defnyddiol at ddibenion cymharu dros y blynyddoedd sydd i ddod.

Ceisiadau dehongli yn BIPBC 2012-13

Dehongli wyneb-yn-wyneb
rhwng Ebrill 2012 a Mawrth
2013

Dehongli dros y ffôn
rhwng Ebrill 2012 a
Mawrth 2013

laith	Nifer y ceisiadau	laith	Nifer y ceisiadau
Pwyleg	128	Pwyleg	87
Portiwgaleg	26	Sbaeneg	77
Mandarin	20	Mandarin	42
Bengali	19	Ffarsi	23
Tsieceg	13	Bengali	21
Tyrceg	13	Slofaceg	20
Rwseg	12	Cantoneg	16
Slofaceg	7	Tsieceg	15
Cantoneg	6	Portiwgaleg	15
Sbaeneg	5	Fietnameg	13
Lithwaneg	4	Pashto	8
Arabeg	3	Lithwaneg	8
Tamil	2	Arabeg	7
Thai	2	Rwseg	6
laith Arwyddion			
Prydain	1	Latifeg	4
Bwlgareg	1	Bwlgareg	4
Ffarsi	1	Hwngareg	4
Ffrangeg	1	Pwnjabeg	3
Almaeneg	1	Almaeneg	2
Pwnjabeg	1	Wrdw	2
Sinhaleseg	1	Tyrceg	2
Cantoneg	1	Cwrdeg	2
Wrdw	1	Hmong	1
Cymraeg	1	Hindi	1
		Creol	
	270	Haitiaidd	1
		Dari	1
		Ffrangeg	1
		Rwmaneg	1
		Laoseg	1
		Tagalog	1
			389

Unrhyw wybodaeth arall sy'n berthnasol i fodloni'r Ddyletswydd Cydraddoldeb Cyffredinol

Yn ogystal â'n hamcanion cydraddoldeb a'n cynlluniau gwasanaeth, mae nifer o fentrau cysylltiedig eraill yn cael eu datblygu yn y sefydliad a bydd y rhain yn ein galluogi i ddangos sut rydym yn datblygu cyfle cyfartal trwy roi ystyriaeth briodol i'r Ddyletswydd Cydraddoldeb Cyffredinol. Mae rhagor o fanylion wedi'u cynnwys o dan yr amcan priodol yn Atodiad A ond mae'r mentrau hyn yn cynnwys:

Gwella Profiad Cleifion yn achos Pobl ag Anableddau Dysgu

Mae gan bobl ag anhawster dysgu fwy o anghenion iechyd na gweddill y boblogaeth ac mae hyd yn oed yn anos bodloni'r anghenion gofal hynny mewn gofal ysbyty llym. Mae hyn wedi amlygu'r angen am gydweithio pellach rhwng staff gofal iechyd cychwynnol ac eilaidd a gwasanaethau anableddau dysgu arbenigol.

Hawliau Dynol mewn Gofal Iechyd

Roedd yn bleser gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr gael ei wahodd i fod yn rhan o Raglen Hawliau Dynol mewn Gofal Iechyd dan arweiniad Ymddiriedolaeth GIG Gofal Mersi ar ran yr Adran Iechyd yn Lloegr. Mae hyn wedi arwain at ddatblygu pecyn offer ar gyfer Maeth a Hyradu i fod o gymorth i staff o ran rhoi gofal.

Digartrefedd

Cydnabyddir y gall pobl ddigartref a phobl eraill sy'n agored i niwed ddioddef iechyd gwael sylweddol a bod eu goblygiadau iechyd yn waeth na'r boblogaeth yn gyffredinol.

Ym mis Ebrill 2013, lansiodd Llywodraeth Cymru gyhoeddiad newydd *Safonau ar gyfer Gwella Iechyd a Lles Pobl Ddigartref a Grwpiau Penodol sy'n Agored i Niwed* (y cyfeirir atynt yn aml fel y 'Safonau Iechyd a Digartrefedd'). Mae'r Safonau diwygiedig hyn wedi'u seilio ar safonau a gyhoeddwyd yn wreiddiol yn 2009 ac maent yn amlinellu'n fwy eglur ddisgwyliadau o ran Byrddau Iechyd Lleol ac Awdurdodau Lleol.

Prosiect Gofal Iechyd Hygyrch

Derbyniwyd Adroddiad Gweinidogion ar Ofal Iechyd Hygyrch i Bobl sydd wedi Colli Defnydd o'u Synhwyrâu yng Nghymru yn 2012. Bwriad yr adroddiad yw helpu'r GIG yng Nghymru i ddarparu gwasanaethau hygyrch ac o ansawdd uchel i bobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrâu yng Nghymru.

Caffael

Yn yr un modd â'r rhan fwyaf o awdurdodau cyhoeddus, mae BIPBC yn contractio â sefydliadau allanol yn y sector preifat a'r trydydd sector i wneud gwaith a/neu i ddarparu nwyddau a/neu wasanaethau ar ein rhan.

Ein nod yw defnyddio ein gweithgarwch caffael yn decach mewn ffordd sy'n gyson â rheolau caffael yr Undeb Ewropeaidd trwy roi ystyriaeth briodol i'r angen i gael gwared ar wahaniaethu, gwella cyfle cyfartal a meithrin cysylltiadau da.

Mae cynrychiolwyr Cydraddoldeb Corfforaethol BIPBC wedi bod ynghlwm wrth Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cymru Gyfan a ffurfiwyd i ystyried sut gall arbenigwyr Cydraddoldeb gefnogi cydweithwyr sy'n gweithio i Bartneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru (NWSSP) – Caffael i ddeall y dyletswyddau'n well fel y gallant roi'r sicrwydd angenrheidiol am gydymffurfiaeth i Fyrddau Iechyd. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys:-

- Cydadolygu dogfennau a ddefnyddir mewn prosesau Caffael fel bod argymhellion ar gyfer gwella'n gwneud ystyriaethau cydraddoldeb yn fwy eglur gan gynnwys datblygu grŵp o gwestiynau generig sy'n gysylltiedig â chydaddoldeb y mae modd eu cynnwys mewn dogfennau tendro fel bo'n briodol;
- Adolygu Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog y Bwrdd Iechyd i wneud y cysylltiadau â dyletswyddau cydraddoldeb yn fwy eglur;
- Datblygu arweiniad ar roi'r dyletswyddau ar waith o fewn y swyddogaethau Caffael a Chomisiynu; ac
- Argymhellion ar gyfer lefelau gofynnol o hyfforddiant i sicrhau bod staff Caffael yn deall gofynion dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus yn well

Disgwylir i'r gwaith hwn gael ei gwblhau erbyn diwedd 2013.

Ein gwaith ar y cyd â phartneriaid yn y sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru

Yn ystod 2012/13, fel wnaethom barhau i weithio gydag Arweinwyr Cydraddoldeb ym mhob un o'r chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, y Gwasanaeth Tân, y Gwasanaeth Ambiwylans, Parc Cenedlaethol Eryri a Heddlu Gogledd Cymru i rannu arfer da a datblygu mentrau ar y cyd gan gynnwys digwyddiad ymgysylltu â rhanddeiliaid sy'n cael ei gynnal ym mis

Tachwedd 2013, a chyngor arfer gorau mewn cyhoeddiadau “Deg Awgrym Gorau” yn y meysydd a ganlyn:

- Asesu Effaith ar Gydraddoldeb ac Ystyriaeth Briodol
- Cydraddoldeb mewn Ysgolion
- Cyfarfodydd a digwyddiadau hygyrch
- Monitro Cydraddoldeb
- Sut i fod yn gysylltiedig â gwneud penderfyniadau mewn cyrff sector cyhoeddus

Rydym hefyd yn ystyried sut gallwn feincnodi data cyflogaeth a chyflog ein sefydliadau perthynol i amlygu unrhyw themâu neu dueddiadau cyffredin a allai arwain at ddatblygu ymhellach amcanion ar y cyd. Megis dechrau mae'r gwaith hwn.

Mae'r Grŵp wedi rhoi ymateb ar y cyd i ymchwiliad a gynhaliwyd gan y Cynulliad Cenedlaethol ar Ddyfodol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru ac mae wrthi'n ymgynghori ar y Fframwaith Gweithredu Drafft – Mynd i'r Afael â Throseddau a Digwyddiadau Casineb a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru.

“Canolbwyntio” ar Ein Huned Cefnogi Gofal Cychwynnol

Yr Adran Cefnogi Corfforaethol Gofal Cychwynnol a Chymuned sy'n gyfrifol am ddatblygu polisi a strategaeth BILI PBC mewn perthynas â datblygu a rhoi sicrwydd o ran contractau gofal cychwynnol, a rhoi hyn ar waith er mwyn cyflwyno gwasanaethau gofal cychwynnol gwell i boblogaeth Gogledd Cymru. Mae hyn yn berthnasol i'r holl contractwyr gofal cychwynnol - Meddygon Teulu, Deintyddion, Fferyllfeydd ac Optegwyr.

Un Pwynt Mynediad

Enghraifft arall o ddefnyddio Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb yw datblygiadau mewn perthynas ag Un Pwynt Mynediad (SPoA). Cafodd ymarfer sgrinio pen bwrdd cychwynnol ei gwblhau a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru ar ran BIPBC a phartneriaid ym mhob chwe sir yng Ngogledd Cymru. Disgwylir i sesiwn sgrinio manwl gael ei chynnal yn Sir Ddinbych ar 1 Hydref ac mae gwahoddiadau wedi'u hanfon at ystod eang o randdeiliaid â buddiant, gan gynnwys y rhai sy'n cynrychioli pobl â nodweddion gwarchodedig.

- **Mynediad at wasanaethau**

Sefydlwyd grŵp Gorchwyl a Gorffen Mynediad at Wasanaethau Meddygol Cyffredinol (GMS) ym mis Ebrill 2012 i adolygu mynediad at bractisau meddygol cyffredinol ar draws Gogledd Cymru ac i gytuno ar gamau gweithredu i wella mynediad yn unol ag anghenion cleifion. Cytunwyd ar feini prawf mynediad gofynnol ar gyfer pob Practis Meddyg Teulu sy'n cael eu rhoi ar waith ar hyn o bryd gan gynnwys cefnogaeth ar gyfer y nifer fach o bractisau a oedd yn cydymffurfio'n rhannol neu nad oeddent yn gallu bodloni'r meini prawf.

Y Pwyslais i'r Dyfodol

Mae'r adran hon yn amlinellu rhywfaint o'r heriau yr ydym wedi'u hwynebu mewn perthynas â'n hamcanion cydraddoldeb, a'r hyn rydym ni'n bwriadu'i wneud yn eu cylch i symud yr agenda ymlaen.

Gwybodaeth Gydraddoldeb:

Er ein bod wedi gwneud gwelliannau arwyddocaol i'r wybodaeth rydym ni'n ei chadw ar ein staff, nid oes gennym y gallu i gasglu gwybodaeth am staff sy'n drawsrywiol neu'r rhai sydd â chyfrifoldebau gofalu. Mae hyn oherwydd cyfyngiadau'r systemau cyflogau a phersonél electronig (ESR). Rydym yn parhau i wneud cynrychiolaeth i ymgorffori'r newidiadau angenrheidiol. Hefyd, nid yw'r system hysbysebu a recriwtio cenedlaethol yr ydym yn ei defnyddio (Swyddi'r GIG) yn gwahaniaethu rhwng ceisiadau am swydd fewnol ac allanol felly nid ydym wedi gallu adrodd ar staff sy'n gwneud cais am ddyrchafiad. Unwaith eto, mae BIPBC wedi arwain y lobiö ar gyfer ymgorffori'r newidiadau angenrheidiol dros y tair blynedd diwethaf, ond hyd yma nid oes arwydd y bydd systemau'n cael eu haddasu i'n galluogi i gyflawni'r elfen hon o'r dyletswyddau.

Mae rhwystrau arwyddocaol o hyd i gasglu a dadansoddi gwybodaeth gydraddoldeb ar ddefnyddwyr gwasanaeth. Credwn yn rhesymegol mai gyda'r cyswllt cyntaf y dylai hyn ddigwydd, sef mewn nifer o achosion gyda Meddyg Teulu'r claf. Fodd bynnag nid yw Meddygon Teulu yn cael eu hariannu i gasglu'r wybodaeth hon a byddai angen gwneud newidiadau i'r cytundeb GMS i alluogi'r gwaith hwn i ddigwydd. Bydd defnyddwyr gwasanaeth sy'n cysylltu'n gyntaf gydag un o'r canolfannau llym yn aml wedi bod trwy'r adran achosion brys lle na fydd casglu gwybodaeth am gydraddoldeb yn flaenoriaeth. Hyd yn oed lle mae hyn yn bosibl, nid yw'n systemau wedi'u cynllunio i gasglu a storio'r wybodaeth mewn ffordd sy'n hwyluso'r broses dadansoddi gwybodaeth, ac mae'r systemau sy'n dal i gael eu defnyddio ar y tri safle llym yn wahanol i'w gilydd ac nid yw'n bosibl dod â nhw at ei gilydd. Mae rhwystrau tebyg yn bodoli wrth gasglu gwybodaeth gydraddoldeb ar bryderon, ac nid pan wneir cwyn yw'r amser gorau i ofyn cwestiynau cydraddoldeb. Mae'n wir hefyd mai'r sawl sy'n codi'r pryder neu'n adrodd ar ddigwyddiad yn aml yw testun y pryder/ddigwyddiad.

Hyfforddiant Staff:

Mae hyfforddiant wedi bod yn flaenoriaeth eleni. Er ein bod yn fodlon gyda nifer y staff sydd wedi cwblhau'r pecyn hyfforddiant arloesol a ddatblygwyd ac a gyflwynwyd yn ystod 2012, mae yna rhwystrau o hyd o ran rhyddhau staff o adrannau clinigol i fynychu gweithdai neu i ymgymryd â'r hyfforddiant eu hunain. Mae rhai o'n GRhG wedi blaenoriaethu'r amcan hwn fwy nag eraill ac

rydym yn gweithio gyda nifer o'r GRhG i ddeall mwy ynghylch y rhwystrau maen nhw'n eu hwynebu i helpu i feddwl am atebion.

Pobl â Nam ar y Synhwyrâu:

Mae llawer o bobl â nam ar y swynhwyrâu yn parhau i wynebu rhwystrau wrth gael mynediad at wasanaethau ieuchyd, er gwaethaf mentrau fel WITS (Wales Interpretation and Translation Services). Rydym yn gweithio gyda chynrychiolwyr i wneud newidiadau pwysig yn ystod y flwyddyn a fydd gobeithio'n lliniaru neu'n cael gwared â rhywfaint o'r rhwystrau hyn. Byddwn yn monitro cynnydd yn erbyn y Safonau newydd a weithredwyd gan Lywodraeth Cymru.

Monitro Cynnydd:

Er ein bod yn gallu adrodd ar nifer o fentrau a gwaith sy'n mynd ymlaen i fynd i'r afael â'r rhwystrau i leihau anghydraddoldebau, mae'r gwahaniaeth y mae'r rhain yn eu gwneud i ddefnyddwyr gwasanaeth yn parhau i fod yn anodd iawn eu mesur. Byddwn yn cynnal peilot ar set newydd o Ddangosyddion Perfformiad Allweddol Cydraddoldeb (DPA) yn ystod 2013/14 a fydd yn rhoi syniad i ni o ba mor dda mae'n GRhG a'n Hadraddau Corfforaethol yn perfformio yn erbyn mesurau penodol. Fodd bynnag rydym yn parhau i fod yn ddibynnol ar astudiaethau anghydraddoldebau ehangach (e.e. "Pa mor Deg yw Cymru?") i benderfynu pa mor dda mae ein hamcanion yn perfformio i gyflawni gwelliannau real mewn canlyniadau.

Atodiadau

		Tudalen
Atodiad A	Cynnydd tuag at Gyflawni ein Hamcanion Cydraddoldeb	28
Atodiad B	Gwybodaeth yn ymwneud â'n Gweithlu	46
Atodiad C	Amcanion Cydraddoldeb BIPBC yn ôl Nodweddion Gwarchodedig	47

Atodiad A

Cynnydd tuag at Gyflawni ein Hamcanion

Y Canlyniadau ar gyfer Pobl sy'n byw yng Ngogledd Cymru

Yn dilyn ymchwil ac ymgynghoriad helaeth, nodwyd y canlyniadau canlynol i'w mabwysiadu ar y cyd gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Heddlu Gogledd Cymru, Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwylans Cymru, y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.

- Lleihau anghydraddoldebau **lechydd**:
- Lleihau anghydraddoldebau mewn **Cyflogaeth**
- Lleihau anghydraddoldebau mewn **Diogelwch** personol
- Lleihau anghydraddoldebau mewn **Cynrychiolaeth a Llais**
- Gwella **Mynediad** at wybodaeth, gwasanaethau a'r amgylchedd adeiledig

Yna datblygwyd nifer o amcanion, eto yn dilyn ymgysylltu ac ymgynghori gydag ystod o randdeiliaid. Mae'r cynnydd a wnaed gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi'i rhestru o dan bob un o'r amcanion.

1. Amcanion Iechyd

- Cynyddu nifer y bobl, mewn grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli, sy'n dewis ffordd o fyw iach
- Cynyddu nifer y bobl, mewn grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli, sy'n cael mynediad at wasanaethau gofal iechyd
- Gwella gofal ar gyfer pobl hŷn gan sicrhau eu bod yn cael eu trin â pharch ac urddas
- Gwella nifer y Teithwyr Sipsi sy'n defnyddio gwasanaethau gofal iechyd ataliol
- Bydd pobl LGB a Thrawsrywiol sy'n derbyn gofal yn cael eu trin â pharch ac urddas
- Gwella gofal iechyd a chanlyniadau pobl â phroblemau iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Gwella Profiad y Claf i Bobl ag Anableddau Dysgu

Mae gan bobl ag anabledd dysgu fwy o anghenion iechyd na gweddill y boblogaeth ac yn cael hyd yn oed mwy o anhawster i fodloni'r anghenion hynny. Mae sawl adroddiad cenedlaethol, ymholiadau cyhoeddus ac ymchwiliadau i mewn i brofiadau pobl ag anabledd dysgu mewn gofal ysbyty llym wedi amlygu'r angen am gydweithio ymhellach rhwng staff gofal iechyd cychwynnol ac eilaidd a gwasanaethau anabledd dysgu arbenigol.

Rydym yn gweithio i yrru gwelliannau mewn profiad cleifion ar gyfer cleifion ag anableddau dysgu sy'n cael mynediad at wasanaethau ar wardiau cyffredinol mewn ysbytai llym. Eleni rydym wedi sefydlu gweithgor, wedi cytuno ar amodau gorchwyl a datblygu set o safonau disgwyledig mewn partneriaeth â defnyddwyr gwasanaeth. Mae'r gwaith hwn yn seiliedig ar wybodaeth a gafwyd o wybodaeth ac ymchwil lleol a chenedlaethol. Bydd y safonau yn cael eu cyfathrebu'n eang a bydd yn ffurfio sail ar gyfer datblygu pecyn archwilio eleni. Mae gwaith wedi cychwyn i gryfhau'r drefn o rannu gwybodaeth a gedwir ar systemau TG fel y gellir adnabod anghenion penodol cleifion wrth eu derbyn i'r ysbyty. Bydd y system hon hefyd yn rhybuddio'r nyrsys arbenigol o dderbyniad cleifion. Mae gwefan wedi cael ei sefydlu ac ystod o offer ar gael i staff i gael mynediad atynt. Mae'r rhain yn cynnwys asesiadau risg cyflym, dogfennau golau traffig a'r safonau y cytunwyd arnynt.

I gydnabod yr anawsterau a amlygwyd yn lleol a chenedlaethol mewn perthynas â phobl ag anableddau dysgu yn ceisio cael mynediad at ofal iechyd llym, mae'r nyrsys cyswllt llym yn BIPBC wedi cael eu secondio o'r Timau Anabledd Dysgu Cymunedol ac wedi'u lleoli o fewn yr Ysbytai llym i hwyluso mynediad at gefnogaeth a chynghor arbenigol. Mae pwyslais y

prosiect hwn wedi bod ar wella mynediad at wasanaethau ysbyty ar gyfer pobl sydd ag anableddau dysgu a sicrhau agwedd mwy cydlynol at ddarpariaeth gwasanaeth.

Rydym yn ceisio adeiladu ar y gwaith hwn mewn nifer o feysydd a gyrru gwelliannau mewn profiad cleifion ar gyfer cleifion ag anableddau dysgu sy'n cael mynediad at wasanaethau ar wardiau cyffredinol mewn ysbytai llym ymhellach. Cyflawnir hyn trwy:

- Godi ymwybyddiaeth a hyrwyddo perchnogaeth o'r gwaith hwn gyda Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol
- Datblygu set o safonau mewn partneriaeth â defnyddwyr gwasanaeth
- Datblygu pecyn archwilio ar gyfer hunan asesu GRhG
- Ymgymryd ag adolygiad o bolisïau
- Adnabod problemau/rhwysterau gyda systemau sefydliadol i'w dwyn ymlaen

Gwella gofal pobl hŷn gan sicrhau eu bod yn cael eu trin ag urddas a pharch

Yn ystod 2011, cyhoeddodd Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru adroddiad "Gofal gydag Urddas?" a amlygodd broblemau gyda gofal pobl hŷn mewn ysbytai yng Nghymru. Mae BIPBC wedi bod yn gweithio i weithredu 12 maes yr argymhellion sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad ac mae'n darparu diweddariadau rheolaidd i'r Comisiynydd.

Mae "Gofal Urddasol: Dwy Flynedd yn Ddiweddarach" yn ystyried y cynnydd a wnaed yn erbyn y deuddeng maes a'r flaenoriaeth sydd nawr yn cael ei roi i sicrhau bod ansawdd gofal yn rhan annatod o'r GIG yng Nghymru.

Adroddir fod BIPBC yn arddangos enghreifftiau positif yn y meysydd canlynol:

- [Argymhelliad 1](#) - mae angen arweinyddiaeth gryfach ar wardiau i feithrin diwylliant o urddas a pharch

Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, mae'r rhaglen ysgoloriaeth 'Tall Poppies' yn rhaglen bwrpasol i ddatblygu arweinyddiaeth sy'n gyfuniad o sesiynau addysgu ffurfiol a dysgu trwy brofiadau.

- [Argymhelliad 5](#) - mae gormod o bobl hŷn yn parhau i beidio â chael eu rhyddhau mewn modd effeithiol ac amserol ac mae angen rhoi sylw brys i hyn

Mewn un ysbyty yn ardal Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, mae nyrs cefnogi rhyddhau yn gwneud ymweliadau â chartrefi ar ôl i'r cleifion gael eu rhyddhau os oeddent angen cefnogaeth gyda chynllunio rhyddhau oherwydd materion cymhleth, gan roi cyfle i gleifion a'u teuluoedd drafod eu profiad o fod yn yr ysbyty.

- [Argymhelliad 6](#) - mae angen datblygu'r defnydd priodol o wirfoddolwyr mewn ysbytai ymhellach, gan ddysgu o fentrau llwyddiannus

Datblygwyd y cynllun gwirfoddoli'r 'Robiniaid' yn Ysbyty Glan Clwyd - lle mae gwirfoddolwyr yn gwisgo crysau-t coch ac yn gweithio ar wardiau ac adrannau cleifion allanol. Maen nhw'n cynorthwyo cleifion trwy fynd ar neges iddynt, bod yn gyfaill iddynt, a'u cynorthwyo gyda gweithgareddau ac amser prydau. Mae'r cynllun hwn nawr yn cael ei ymestyn mewn ysbytai eraill ym Mwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, yn ogystal ag mewn Byrddau Iechyd eraill.

- [Argymhelliad 9 – gall cyfathrebu effeithiol godi disgwyliadau ac ymglymiad cleifion a gall wella eu profiad o fod yn yr ysbyty](#)

Ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, mae gwirfoddolwyr llewg yn gwneud arolygon cleifion allanol a dangosodd un penodol ar gyfathrebu'r canlyniadau mwyaf positif yn nhermau ymglymiad cleifion, a dealltwriaeth o'u gofal.

Fframwaith Strategol Iechyd Cyhoeddus Lleol

Pan fo tystiolaeth gadarn o effeithiolrwydd yn benodol i bobl gyda nodweddion gwarchodedig yn bodoli, mae hyn wedi'i ymgorffori yn y Fframwaith. Fodd bynnag mae systemau ar gyfer cofnodi a monitro gweithrediad a thystiolaeth o effaith ar lefel unigolion a grwpiau yn gyfyngedig ar hyn o bryd. Mae'r defnydd arferol o Asesiad Effaith yn cael ei weithredu'n raddol a bydd yn cefnogi gostyngiad mewn effaith gwahaniaethol. Mae'r defnydd o'r Asesiad Effaith ar Les Meddyliol wedi cael ei beilota mewn perthynas â datblygu agwedd strategol at atal a rheoli cwympiadau, ac ymddengys ei fod yn cynnig mewnwelediad gwerthfawr ar draws nifer o agweddau o anghydraddoldeb.

Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb ac Ad-drefnu Gwasanaeth

Yn BIPBC, rydym wedi bod yn gweithio i fynd i'r afael â nifer o feysydd gwasanaeth allweddol trwy raglen waith a elwir yn "Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid".

Mae egwyddorion Asesu Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) wedi cael ei fewnosod o fewn yr Amodau Gorchwyl ac wedi'i adeiladu i mewn i'r gwaith hwn o'r dechrau. Mae sgrinio lefel uchel wedi digwydd ar bob prosiect o dan gyfarwyddyd y Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid Cydraddoldeb. Rydym yn gweithio i sicrhau bod ystyriaeth yn cael ei roi i'r effeithiau y gall penderfyniadau ei gael ar bobl, ar sail eu 'nodweddion gwarchodedig' fel y diffinnir o fewn y Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r AEC drafft a gyhoeddwyd wedi hwyluso gwneud penderfyniadau. Mae'r gwaith hwn yn parhau fel mae cynigion yn cael eu gweithredu.

2. Amcanion Cyflogaeth

- Cynyddu'r gyfradd cyflogaeth ar gyfer grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli
- Lleihau anghydraddoldebau o fewn cylch cyflogaeth
- Lleihau gwahaniaethau cyflog rhwng y rhywiau
- Lleihau'r bwlch cyflogau rhwng y rhywiau
- Gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth staff o faterion cydraddoldeb a hawliau dynol

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Adroddiadau Glanhau Data a Chydraddoldeb Gweithwyr

Wrth baratoi adroddiadau cyflogaeth ar gyfer eu cyhoeddi i fodloni gofynion Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol Sector Cyhoeddus Cymru, fe ymgymrodd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ag ymarfer glanhau data mawr eleni.

Datblygwyd dull newydd gyda chefnogaeth lawn yr Undebau Llafur gan ddefnyddio ffurflen electronig y gellid ei chwblhau a'i chyflwyno ar lein gyda'r data'n cael ei gofnodi'n electronig ar y Cofnod Staff Electronig.

Galluogodd yr ymarfer hwn i BIPBC gael llawer mwy o hyder yng nghywirdeb a dibynadwyedd yr adroddiadau gweithlu a gyhoeddwyd o dan y dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol ym mis Mawrth 2013. Mae mwy na 10,000 o staff wedi cymryd rhan ac rydym yn parhau i wella ansawdd y data cydraddoldeb sy'n cael ei gadw ar weithwyr.

Cyflog y Rhywiau

Yn dilyn cyhoeddi ein Cynllun Strategol Cydraddoldeb ar y data ar gyflogau a ddangosodd wahaniaethau yng nghyflogau sylfaenol a chyfanswm enillion rhwng dynion a merched a gyflogwyd gan BIPBC, rydym wedi sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen i ddechrau archwilio pa ffactorau all fod wedi cyfrannu at sefydlu'r bylchau hyn, ac argymhell camau gweithredu a fydd yn helpu i fynd i'r afael â'r materion a ddynodwyd.

Rhagwelir y bydd y gwaith hwn yn mynd ymlaen am gyfnod hir, o bosibl am nifer o flynyddoedd, ac mae cynnydd yn cael ei adrodd i Bwyllgor Gweithlu a Datblygiad Sefydliadol y Bwrdd.

Yn ychwanegol at ddatblygu gwell dealltwriaeth o'n data cyflogau ein hunain, rydym wedi ymgymryd ag ymarferion meincnodi gyda sefydliadau eraill gan gynnwys Byrddau Iechyd GIG Cymru, Ymddiriedolaethau Iechyd yr Alban a'n partneriaid yn y Sector Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Rydym hefyd wedi

cofrestru fel “Sefydliad Cysgod” i’r Prosiect WAVE (Women Adding Value to the Economy) ym Mhrifysgol Caerdydd sy’n archwilio nifer o’r un materion.

Hyrwyddwyr Amrywiaeth Stonewall

Ym mis Mai 2012, ymunodd BIPBC â rhaglen Hyrwyddwyr Amrywiaeth Stonewall ac ym mis Medi 2012 fe wnaethom ein cyfraniad cyntaf i’r Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle sydd yn cynnig cyfleoedd meincnodi gyda sefydliadau eraill a hefyd yn mesur cynnydd wrth geisio mwy o gydraddoldeb ar gyfer staff lesbiaid, hoyw a deurywiol yn y Bwrdd Iechyd. Fe wnaeth BIPBC yn dda ac ers hynny mae’r Bwrdd Iechyd wedi bod yn gweithio i adeiladu ar hyn mewn partneriaeth ag Undebau Llafur i roi nifer o fentrau ar waith yn y gweithle, yn cynnwys datblygu Rhwydwaith Cefnogi Staff LGBT yn y Bwrdd Iechyd ac yn Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru.

Tegwch, Hawliau a Chyfrifoldebau

Datblygwyd rhaglen hyfforddi arloesol pwrpasol mewn partneriaeth â staff a defnyddwyr gwasanaeth gan ddefnyddio storïau cleifion go iawn er mwyn helpu staff i gael gwell dealltwriaeth o faterion yn ymwneud â chydraddoldeb a hawliau dynol, ac i wneud y cyswllt rhwng y dysgu a’r swydd y maen nhw’n wneud o ddydd i ddydd yn y sefydliad. Hyd yma, mae mwy na 3,700 o staff wedi cwblhau’r rhaglen hon yn llwyddiannus ac mae’r niferoedd yn parhau i gynyddu. Mae’r hyfforddiant yn gysylltiedig â Fframwaith Gwybodaeth a Sgiliau’r GIG (KSF) sydd yn rhan o ddisgrifiad swydd pob gweithiwr.

Gwobrau Cyrhaeddiad Staff

Cynhelir Gwobrau Cyrhaeddiad Staff BIPBC bob blwyddyn, ac mae’r Gwobrau yn rhoi cyfle i godi ymwybyddiaeth ac i roi enghreifftiau o arferion da ar draws y Bwrdd Iechyd mewn nifer o feysydd. Ceir gwobr benodol ar gyfer cydraddoldeb - ‘Gwobr Hyrwyddo Cydraddoldeb’.

Mae’r wobwr hon yn gyfle i gydnabod ymrwymiad ac ymroddiad unigolion a thimau i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a phobl Gogledd Cymru. Derbynnir ceisiadau bob blwyddyn ar gyfer cyfraniadau gan unigolion, timau a/neu adrannau tuag at wella gofal cleifion a gwasanaethau.

3. Amcanion Diogelwch

- Mwy o adrodd ar droseddau casineb ac aflonyddu
- Mwy o adrodd ar achosion o gam-drin domestig
- Lleihau nifer y troseddau casineb, aflonyddu a cham-drin domestig

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Polisi cam-drin domestig

Mae hyfforddiant gorfodol wedi cynyddu'r ymwybyddiaeth o gam-drin domestig ac adrodd amdano, ymhlith defnyddwyr gwasanaeth a staff. Ers sefydlu'r rhaglen hyfforddi cam-drin domestig MARAC, mae nifer y cyfeiriadau gan staff iechyd ar draws Gogledd Cymru wedi cynyddu 400%. Cafodd 568 o achosion risg uchel (achosion lle ceir risg o ddynladdiad neu niwed difrifol) eu hadnabod yng nghyfnod adrodd 2012-2013 a darparwyd cefnogaeth drwy lwybr Cam-drin Domestig BIPBC.

Troseddau casineb

Mae'r Is-bwyllgor Diogelu Pobl mewn Risg yn awr wedi cymeradwyo Gweithdrefnau Cam-drin Domestig BIPBC. Mae'r gweithdrefnau'n gosod canllawiau ar sut i ddelio â staff a defnyddwyr gwasanaeth sydd yn dioddef o gam-drin domestig. Mae'r strategaeth hyfforddiant hanfodol ar Ddiogelu Cam-drin Domestig yn cefnogi'r egwyddorion sydd yn y ddogfen. Yn dilyn yr hyfforddiant, mae cynnydd yn nifer y datgeliadau ymhlith staff BIPBC. Mae nifer yn cynnwys asiantaethau allanol megis Gwasanaeth Erlyn y Goron (CPS), Uned Amddiffyn y Cyhoedd (PPU). Heddlu Gogledd Cymru, Gwasanaethau Cymdeithasol, gwasanaethau cam-drin domestig arbenigol a fforymau amddiffyn y cyhoedd aml-asiantaethol. Mae Grŵp Diogelu Cam-drin Domestig y Gweithlu wedi cael ei sefydlu i drafod achosion cymhleth/risg uchel, ac i sicrhau bod diogelwch staff yn flaenoriaeth.

Diogelu Corfforaethol sydd yn gyfrifol am ddarparu a gwerthuso hyfforddiant troseddau casineb ac aflonyddu i staff rheng flaen. Bydd hyn yn flaenoriaeth uchel yng Nghynllun Gweithredu Cam-drin Domestig 2013-2014. Yn dilyn o Ddigwyddiadau Ymgynghori Fframwaith Troseddau Casineb, mae cydweithwyr o Lywodraeth Cymru yn cydnabod bod angen clir i yrru'r agenda hwn drwy agwedd deuben yn cynnwys adrannau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth a Diogelu i sicrhau bod meysydd agored i niwed eraill yn cael eu hystyried. Bydd hyfforddiant ar godi ymwybyddiaeth yn rhan o'r strategaeth hyfforddi diogelu sydd eisoes wedi'i sefydlu a bydd yn cael ei gyflwyno mewn meysydd risg uchel fel Adrannau Achosion Brys a GRhG Iechyd Meddwl pan fydd systemau/mecanweithiau adrodd clir wedi cael eu dynodi ar draws Gogledd Cymru gyda phartneriaid allanol – y dyddiad targed ar gyfer hyfforddiant yw mis Ebrill 2014.

Ymholiad Aflonyddu yn ymwneud ag Anabledd

Yn dilyn cyhoeddi'r adroddiad "Hidden in plain sight" - Ymholiad y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol i Aflonyddu yn Ymwneud ag Anabledd, sefydlodd BIPBC Grŵp Gorchwyl a Gorffen dan gadeiryddiaeth y Dirprwy Gyfarwyddwr Nyrsio a Diogelu. Bwriad y grŵp yw edrych ar sut y gellir gweithredu argymhellion yr adroddiad o fewn y Bwrdd Iechyd. Datblygwyd cynllun gweithredu sydd ar hyn o bryd yn cael ei roi ar waith o dan oruchwyliaeth Fforwm Cam-drin Domestig a Gweithredol BIPBC, sydd yn adrodd yn uniongyrchol i Bwyllgor Ansawdd a Diogelwch y Bwrdd.

4. Amcanion Cynrychiolaeth a Llais

- Cynyddu nifer y bobl â nodweddion gwarchodedig sy'n rhan o gyrff gwneud penderfyniadau
- Gwella ymgysylltiad â phobl o grwpiau gwarchodedig yn adolygiad ac ailgynllunio gwasanaethau.

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Ymgynghoriad cynhwysol ar gyfer gweithgareddau adolygu gwasanaeth a dadansoddi bylchau ac ymgynghoriad penodol

Yn 2010 datblygodd BIPBC gynllun 5 mlynedd a oedd yn amlinellu ei weledigaeth ar gyfer dyfodol gwasanaethau iechyd yng Ngogledd Cymru, ac fe'i mabwysiadodd. Roedd y cynllun yn trafod nifer o feysydd allweddol i'w datblygu yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod datblygu Strategaeth Glinigol Gogledd Cymru 2009-2010. Roedd amrywiaeth o unigolion a chynrychiolwyr o grwpiau cymunedol, yn ogystal â sefydliadau partner yn y trydydd sector a gwasanaethau statudol, i gyd yn rhan o'r gwaith o ddatblygu Strategaeth Gwasanaeth Clinigol Gogledd Cymru.

Fe wnaeth y gwaith hwn, ynghyd â'r Rhaglen Cyflenwi Strategol Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Gofal Cychwynnol a Chymuned (Gosod y Cyfeiriad, 2009), dan arweiniad Chris Jones, ddarparu'r fframwaith strategol a oedd yn sail i'r cynigion ymgynghori a ddatblygwyd ar gyfer 'Mae Gofal Iechyd yng Ngogledd Cymru yn Newid'. Cychwynnodd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar 20 Awst 2012 ac roedd yn cynnwys cynigion ar gyfer newid mewn gwasanaethau gofal iechyd yn y gymuned (yn cynnwys ysbytai cymuned), iechyd meddwl pobl hŷn, gofal dwys arbenigol iawn i fabanod newydd-anedig a llawdriniaeth fasgwlwr.

Cychwynnwyd Asesu Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) yn fuan yn y broses o lunio'r cynigion a pharhaodd hyn gydol y broses. Roedd y rhaglen waith hon yn eang ac yn cynnwys cefnogaeth gan weithgor o gynrychiolwyr rhanddeiliaid cydraddoldeb yn ogystal â mewnbwn gan gynghorydd annibynnol ar faterion cydraddoldeb. Bu'r gwaith AEG yn help i adnabod cymunedau a grwpiau a allai gael eu heffeithio (boed yn negyddol neu'n gadarnhaol) a chafodd y grwpiau hyn eu targedu yn y broses ymgysylltu ac ymgynghori.

Ymhlith enghreifftiau o ymgysylltu penodol a gynhaliwyd mae:

- cyfarfod â grwpiau anableddau dysgu, pobl ag anableddau dysgu a gofalwyr pobl ag anableddau dysgu

- cyfarfod â staff proffesiynol a sefydliadau trydydd sector gan weithio'n uniongyrchol gyda'r digartref
- cyfarfod â sipsiwn/teithwyr, staff proffesiynol a sefydliadau trydydd sector gan weithio'n uniongyrchol gyda chymunedau sipsiwn/teithwyr
- cyfarfod ag unigolion o gefndiroedd amlddiwylliannol a staff proffesiynol gan weithio gyda grwpiau amlddiwylliannol/grwpiau ethnig lleiafrifol
- trafodaethau â gofalwyr
- cynnwys defnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr mewn gwaith ymgysylltu ar iechyd meddwl pobl hŷn
- datblygu grŵp cyfeirio teuluoedd mewn perthynas â gwasanaethau mamolaeth a phaediatreg
- cwblhau arolygon teithio gyda chleifion, teuluoedd a gofalwyr mewn ysbytai cymuned ar draws Gogledd Cymru i helpu i ddeall sut mae cleifion ac ymwelwyr wedi teithio i'r ysbyty, eu profiadau/barn ar y ddarpariaeth bresennol mewn trafndiaeth a sut gallai cleifion/ymwelwyr deithio i safleoedd eraill
- sesiynau galw heibio ar gyfer cymunedau penodol a grwpiau cleifion a fyddai mwyaf tebygol o gael eu heffeithio gan y newidiadau arfaethedig

Un o'r heriau sydd gennym ni fel Bwrdd Iechyd mawr yw ceisio ymgysylltu â chynrychiolwyr o nifer o wahanol ddiddordebau, cymunedau a mannau daearyddol - ydyn ni wedi cynnwys digon o bobl? Ydyn ni wedi clywed gan wahanol grwpiau ac ardaloedd? A yw'n ymdrechion wedi bod yn ddigonol? Mae arnom angen parhau i weithio i wella ein dulliau a hefyd sicrhau bod pobl yn teimlo bod eu llais yn cael ei glywed a'n bod ni'n ymateb i'w barn nhw - a'u bod nhw'n gweld newid o ganlyniad, neu ein bod yn egluro pam na allwn ni wneud newid os mai dyna'r achos.

At hynny, fe wnaethon ni sefydlu grwpiau rhanddeiliaid ar gyfer yr 14 ardal leol yng Ngogledd Cymru sydd wedi cyfrannu at gynllunio a datblygu gwasanaethau iechyd cymuned, gan weithio gyda Thimau Arwain Ardal Leol.

Fe wnaethom waith penodol i ystyried yr effaith ar awdurdodau lleol a'r trydydd sector . Roedd hyn yn cynnwys gweithdy ar y cyd ag asiantaethau trafndiaeth cymunedol, swyddogion trafndiaeth awdurdodau lleol a'r trydydd sector; cynnwys cynrychiolaeth o'r awdurdodau lleol a'r trydydd sector ar Fyrddau Prosiect ar gyfer y ffrydiau gwaith penodol; cynnwys cynrychiolwyr o'r gymuned, awdurdodau lleol a'r trydydd sector mewn sesiynau ymgysylltu; trafod â fforymau trydydd sector a thrafodaethau parhaus â phwyllgorau craffu awdurdodau lleol.

Fe wnaethom rannu gwybodaeth â phrif randdeiliaid bob mis drwy'r diweddariad 'prif faterion' a chynhaliwyd cyfres o ddigwyddiadau rhannu gwybodaeth ag Aelodau Cynulliad, Aelodau Seneddol, cynrychiolwyr o

Awdurdodau Lleol, Trydydd Sector, Gofal Cychwynnol a'r Cyngor Iechyd Cymuned.

Fe wnaethom siarad â'n prif grwpiau cyngori – y Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid, Fforwm Gweithwyr Proffesiynol Gofal Iechyd a'r Fforwm Partneriaethau Lleol – yn rheolaidd, a hefyd â grwpiau allweddol eraill fel y Pwyllgor Meddygol Lleol a Grŵp Cynghori Meddygol Gogledd Cymru; Pwyllgorau Craffu Awdurdodau Lleol (a gynhaliwyd yn gyhoeddus;) pwyllgorau lleol y Cyngor Iechyd Cymuned.

Yn gyffredinol, mae ystod eang o gynrychiolwyr, cleifion a grwpiau cymuned wedi cael clywed am y materion sy'n cael eu hystyried, a rhoi eu barn. Arweiniodd y materion a godwyd drwy'r ymgysylltu ac ymgynghori, yn cynnwys y materion a godwyd drwy waith Asesu Effaith ar Gydraddoldeb, at newidiadau i rai o'r cynigion. Hefyd, rhoddwyd camau lliniaru pellach ar waith yn unol â'r cynlluniau gweithredu yn y gwaith AEG.

Mae'r dogfennau Asesu Effaith ar Gydraddoldeb yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Bwrdd Iechyd.

Arfer da: Mae cynrychiolwyr BIPBC yn cyfarfod bedair gwaith y flwyddyn â'n Grŵp Cyfeirio Rhanddeiliaid. Ffurfiwyd y grŵp hwn i archwilio cynnydd tuag at yr amcanion yn ein Cynllun Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol 2012-16 ac mae'n cynnwys unigolion a sefydliadau sydd wedi dangos diddordeb mewn gweithio gyda ni i fynd â chydraddoldeb yn ei flaen a mynd i'r afael â gwahaniaethu. Yn ddiweddar, cynhaliodd y grŵp sesiynau allweddol i ddynodi materion yn ymwneud â phobl anabl yn cael mynediad at wasanaethau iechyd yng Ngogledd Cymru, a mynd i'r afael â nhw. Mae nifer o fentrau ar y gweill erbyn hyn.

Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru

Mae'r Rhwydwaith wedi cynhyrchu taflen wybodaeth ar y cyd i roi gwybodaeth i'r cyhoedd am gyfleoedd yn y sefydliadau sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru i ddod yn rhan o'r penderfyniadau i wella cynrychiolaeth a llais. Nod y daflen yw dynodi cyfleoedd allweddol yn cynnwys aelodaeth o'r Cyngor Iechyd Cymuned neu'r Grŵp Aelodau Cyhoeddus yn BIPBC a hefyd codi ymwybyddiaeth am sut i ymuno. Bydd y taflenni'n cael eu hyrwyddo ar y wefan a'r bwriad yw eu dosbarthu ymhlith grwpiau sy'n cynrychioli pobl â nodweddion gwarchodedig.

5. Amcanion Mynediad

- Gwella mynediad i adeiladau trwy fabwysiadu egwyddorion cynllunio cynhwysol
- Nodi a diddymu rhwystrau mynediad at wasanaethau a'u defnyddio, gan gynnwys y rhai a wynebwr gan y digartref
- Sicrhau bod systemau pryderon yn hollol hygyrch

Mae BIPBC yn gweithio gyda chynrychiolwyr o'r gymuned fyddar i ddatblygu cerdyn i bobl fyddar ei gario a'i ddefnyddio os bydd arnynt angen triniaeth feddygol. Mae'r cerdyn yn dweud wrth weithwyr iechyd am y nam ar glyw'r unigolyn a sut i gael gfael ar gefnogaeth yn y gymuned.

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn ystod 2012/13

Grwpiau Digartref ac Agored i Niwed Penodol

Cydnabyddir bod pobl digartref a phobl eraill sy'n agored i niwed yn gallu dioddef salwch difrifol a chael canlyniadau iechyd gwaeth na'r boblogaeth yn gyffredinol.

Ym mis Ebrill 2013, lansiodd Llywodraeth Cymru'r *Safonau Newydd ar gyfer Gwella Iechyd a Lles Grwpiau Digartref ac Agored i Niwed Penodol* (y cyfeirir atynt fel y 'Safonau Iechyd a Digartrefedd'). Mae'r Safonau diwygiedig hyn yn seiliedig ar y rhai a gyhoeddwyd yn wreiddiol yn 2009 ac maen nhw'n nodi'n gliriach beth yw'r disgwyliadau ar Fyrddau Iechyd ac Awdurdodau Lleol. Yn awr, bydd Llywodraeth Cymru'n gweithio'n agos gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru i gefnogi a monitro eu gweithredu a byddant yn disgwyl gweld Cynlluniau Gweithredu Grwpiau Digartref ac Agored i Niwed yn eu lle ac ar waith yn ystod 2013/14 a thu hwnt.

Mae gwaith wedi cychwyn ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i lunio Cynllun Gweithredu Iechyd Pobl Digartref a Grwpiau Agored i Niwed, yn dangos sut y bydd BIPBC yn sicrhau ein bod yn mynd i'r afael ag anghenion iechyd pobl digartref o bob oed a grwpiau agored i niwed penodol. Mae hyn yn cynnwys:-

- Y Digartref
- Ceiswyr Lloches a Ffoaduriaid
- Sipsiwn a Theithwyr
- Rhai sy'n Camddefnyddio Sylweddau
- Ymfudwyr o'r Undeb Ewropeaidd sy'n ddigartref

Mae sefydliadau'r GIG yn gyfrifol am weithredu'r Safonau drwy waith partneriaeth, ystyrir gwaith drwy'r grŵp yn briodol a pherthnasol e.e. Partneriaethau Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles neu'r cyrff sy'n cymryd eu lle.

Yn BIPBC, mae Grŵp Gogledd Cymru wedi cael ei sefydlu gyda'r nod o oruchwylio cynnydd yn erbyn y Safonau. Cytunwyd ar Gylch Gorchwyl ac mae arweinwyr a ddynodwyd wedi cynnal adolygiad o'r sefyllfa bresennol yn erbyn y Safonau. Bydd y gwaith hwn yn arwain datblygiad Cynllun Gweithredu Iechyd Pobl Digartref a Grwpiau Agored i Niwed sy'n cydymffurfio â'r Safonau.

Gwybodaeth a Chyfathrebu Hygyrch i bobl sydd wedi Colli Defnydd o'u Synhwyrau

Derbyniwyd Adroddiad Gweinidogol 'Gofal Iechyd Hygyrch i Bobl yng Nghymru sydd wedi Colli Defnydd o'u Synhwyrau' yn 2012. Cynllunnir yr adroddiad i helpu'r GIG yng Nghymru ddarparu gwasanaethau hygyrch ac o ansawdd uchel i bobl yng Nghymru sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau. Mae'r argymhellion a geir yn yr adroddiad hwn yn dilyn cydweithrediad helaeth â defnyddwyr gwasanaeth, cyrff proffesiynol sy'n cynrychioli pobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau, grwpiau cleifion a chymuned y GIG yng Nghymru.

Mae cleifion sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau'n ddefnyddwyr sylweddol o wasanaethau gofal iechyd, yn pontio sbectrwm gofal, o wasanaethau cychwynnol i gymunedol i ofal eilaidd ac ymlaen i wasanaethau arbenigol a thrydyddol. Mae llawer o bobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau yn hŷn ac felly o bosibl gyda chyflyrau iechyd eraill, gan gynnwys cyflyrau iechyd cronig, nad ydynt yn gysylltiedig â cholli defnydd o'u synhwyrau. Felly mae'n bwysig bod eu hanghenion yn cael eu cydnabod ar draws sbectrwm darpariaeth gwasanaethau yn ogystal â gwasanaethau offthalmoleg ac awdioleg. Yn 2013, lansiwyd Safonau Gofal Iechyd Hygyrch Llywodraeth Cymru sydd hefyd yn arwain y gwaith hwn.

Pwrpas y safonau hyn yw sicrhau bod anghenion cyfathrebu a gwybodaeth pobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau yn cael eu bodloni wrth iddynt gael mynediad at ein gwasanaethau gofal iechyd. Mae'r term 'pobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau' yn cael ei ddefnyddio i gyfeirio at y canlynol:

- Pobl sy'n Fyddar; wedi colli eu clyw neu yn drwm eu clyw;
- Pobl sy'n Ddall neu'n rhannol ddall;
- Pobl sy'n Ddall a Byddar: Pobl sydd â nam ar y golwg a'r clyw sy'n achosi problemau cyfathrebu, mynediad at wybodaeth a symudedd.

Mae grŵp gweithredol BIPBC, sy'n cael ei gadeirio gan Gyfarwyddwr Cynorthwyol Datblygu Sefydliad, yn gweithio i weithredu Safonau

Gwybodaeth a Chyfathrebu Hygyrch Cymru Gyfan i bobl sydd wedi Colli Defnydd o'u Synhwyrau. Mae cynnydd hyd yma yn cynnwys:

- Datblygu a gweithredu polisi cyfieithu a dehongli i'w ddefnyddio gan yr holl staff.
- Datblygu canllawiau Gwybodaeth i Gleifion sy'n cynnwys arweiniad cynhwysfawr i staff ac sy'n amlinellu'r safonau angenrheidiol i sicrhau gwybodaeth hygyrch i bobl sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau.
- Mae grwpiau ffocws wedi cael eu cynnal gyda defnyddwyr gwasanaeth byddar ac mae partneriaethau wedi eu sefydlu.
- Mae cyfeiriad e-bost pwrpasol wedi cael ei sefydlu ar gyfer y tair canolfan trefnu apwyntiadau ar draws Gogledd Cymru i gynyddu hygyrchedd.
- Mae gwasanaeth neges testun ar gyfer apwyntiadau yn cael ei archwilio ac mae anfon neges testun yn bosibl mewn rhai adrannau.
- Mae PBC wedi bod yn cydweithio â defnyddwyr gwasanaeth a Chymdeithas y Byddar Gogledd Cymru a Heddlu Gogledd Cymru i ddatblygu ac argraffu cerdyn adnabod i'w ddefnyddio gan ddefnyddwyr gwasanaeth byddar i roi gwybod i staff am eu hanghenion cyfathrebu.
- Cydweithio yn genedlaethol â chynrychiolwyr Llywodraeth Cymru a Gwasanaethau Gwybodaeth GIG Cymru i ymchwilio rhannu gwybodaeth i amlygu anghenion cyfathrebu unigolion fel rhan o system cyfeirio electronig meddygon teulu.

Yn dilyn gwaith a wnaed gan grŵp gweithredol BIPBC hyd yma, mae'n ymddangos bod y materion sy'n cael eu hamlygu gan ddefnyddwyr gwasanaeth yn lleol yn cael eu hadlewyrchu yn themâu'r adroddiad cenedlaethol ac felly mae angen gwaith sylweddol i godi ymwybyddiaeth a datblygu systemau i fodloni anghenion defnyddwyr gwasanaethau sydd wedi colli defnydd o'u synhwyrau.

Rhwydwaith Iechyd Meddwl a Byddar Gogledd Cymru

Mae unigolion sydd wedi colli eu clyw a chyda Chyflwr Iechyd Meddwl yn wynebu mwy o her fyth wrth geisio cael mynediad at wasanaethau priodol i fodloni eu hanghenion. Yng Ngogledd Cymru, mae agwedd newydd ar waith a datblygwyd y fenter 'Rhwydwaith Iechyd Meddwl a Byddar Gogledd Cymru'. Dyma'r datblygiad cyntaf yng Nghymru i fynd i'r afael â'r mater o fynediad at ofal iechyd meddwl i'r Byddar. Prif bwrpas y rhwydwaith yw gwella mynediad pobl Fyddar at ofal iechyd meddwl a'r gobaith yw y bydd hyn yn annog unigolion i geisio help yn gynt. Mae'r rhwydwaith yn darparu nifer o ddulliau cyswllt hygyrch ac mae fideo iaith Arwyddion Prydain (BSL) wedi cael ei gynhyrchu ac mae ar gael ar fewnwyd Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr (<http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/page/64962>)

Mae'r Rhwydwaith wedi defnyddio rhwydweithio cymdeithasol ac wedi rhoi'r wybodaeth ar 'you tube' sy'n sicrhau y bydd yn cael ei rhannu trwy wahanol safleoedd cyfryngau cymdeithasol ac fel dolen gyswllt ar wefannau. Mae'r holl wybodaeth ar gael hefyd ar ffurf DVD gyda dehongliad BSL.

Mae gwaith yn mynd yn ei flaen i sicrhau bod y gymuned Fyddar yn ymwybodol o'r rhwydwaith ac i ddatblygu'r rhwydwaith ymhellach. Mae cydweithio â'r Gymuned Fyddar, Gofal Cychwynnol, Gwasanaethau Arbenigol Iechyd Meddwl y Byddar yn Lloegr, Timau Gwasanaethau Cymdeithasol yr Awdurdod Lleol, Timau Iechyd Meddwl Cymunedol a'r Sector Cyhoeddus yn parhau ac mae'n holl bwysig i'r llwyddiant ac i liniaru rhai o'r materion a wynebir trwy ei wneud yn un pwynt mynediad syml a hygyrch i ddefnyddwyr.

Gwelliannau mynediad y cytunwyd arnynt yng Nghyfarfodydd Grŵp Rhanddeiliaid Cydraddoldeb.

Mewn cyfarfodydd a gynhaliwyd gyda rhanddeiliaid cydraddoldeb yn ystod misoedd Mai a Mehefin 2013, amlygwyd nifer o faterion mynediad, yn arbennig o ran pobl â nam ar eu synhwyrau, a chytunodd cynrychiolwyr BIPBC i wneud nifer o welliannau gan gynnwys:

- Datblygu a dosbarthu cerdyn adnabod i ddefnyddwyr gwasanaeth byddar i'w helpu gyda'u hanghenion cyfathrebu wrth gael mynediad at wasanaethau iechyd.
- Hyrwyddo cymorth cyfathrebu (llyfr darluniau) yn ehangach i helpu pobl ag anableddau dysgu wrth gael mynediad at wasanaethau iechyd, ond hefyd yr un mor ddefnyddiol i bobl â nam ar eu synhwyrau.
- Datblygu strategaeth i hyrwyddo gwell ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o faterion dementia i staff, cleifion a'u gofalwyr.
- Darparu gwell mynediad i ddefnyddwyr gwasanaeth ddylanwadu ar gynlluniau adeiladau a newidiadau i wasanaethau.

Mabwysiadu Egwyddorion Cynllunio Cynwysedig

Fis Mai 2012 cymeradwyodd Fforwm Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol bapur a gyflwynwyd gan Bennaeth Datblygu Ystadau BIPBC a oedd yn disgrifio sut y mae BIPBC wedi mabwysiadu egwyddorion Cynllunio Cynwysedig ar gyfer pob datblygiad ystadau'r dyfodol. Roedd y papur yn disgrifio sut bydd y sefydliad yn mynd i'r afael â'r canlynol:-

- Sut y mae egwyddorion cydraddoldeb a hawliau dynol yn cael eu cynnwys ym mhroses cynllunio cyfalaf/ystadau gan gynnwys asesiad effaith cydraddoldeb.
- Cyswllt a rhan defnyddwyr gwasanaeth yn y broses cynllunio ar lefel datblygu ac adeiladu/gweithredu.
- Sut y mae materion neu nam ar y synhwyrâu yn cael eu trafod
- Sut y mae BIPBC yn sicrhau bod datblygiadau yn adlewyrchu'r egwyddorion cynllunio cynwysedig ac nid yn cyflawni Rheoliadau Cynllunio Adeiladau yn unig.

Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru

Mae'r Rhwydwaith wedi cynhyrchu taflen wybodaeth ar y cyd i roi gwybod i staff ac aelodau'r cyhoedd ynglŷn â threfnu cyfarfodydd a digwyddiadau hygyrch. Mae'r daflen yn cael ei hyrwyddo ar y fewnrwyd ac mae cynlluniau i ddosbarthu'r wybodaeth ymysg grwpiau targed sy'n cynrychioli pobl â nodweddion gwarchodedig.

6. Amcanion Sefydliadol

- Gwella cydweithio â sefydliadau'r sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru gan gynnwys datblygu prosesau cyffredin i'w galluogi i gyflawni gofynion dyletswyddau sector cyhoeddus o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol)(Cymru), Rheoliadau 2011.
- Lleihau costau a dyblygu trwy gydweithio a rhannu gwybodaeth ac arfer da i hyrwyddo cydraddoldeb yng Ngogledd Cymru.
- Sicrhau bod datblygiadau gweithredoedd cydraddoldeb yn cael eu cysoni o fewn proses cynllunio busnes arferol trwy eu gwneud yn rhan annatod o ganllawiau cynllunio Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol.

Mae Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru yn dal i gyfarfod yn fisol ac Uwch Reolwr Cydraddoldeb BIPBC yw'r cadeirydd. Gwelir cynnydd o ran y prosiectau gwaith ar y cyd y cytunwyd arnynt gan gynnwys trefniadau i gynnal cyfarfod gyda rhanddeiliaid ym mis Tachwedd 2013. Bydd hyn yn darparu cyfle i graffu ar waith y grŵp, lansio nifer o ganllawiau arfer da a ddatblygwyd ar y cyd, a fforwm rhwydweithio rhwng ein sefydliadau penodol a thu hwnt iddynt.

Prif Bethau a Gyflawnwyd yn 2012/13

Cynllun Gweithredol 3 Blynedd BIPBC

Mae Cynllun 3 blynedd y sefydliad wedi mynd trwy'r broses sgrinio AEC ac mae'r blaenoriaethau canlynol yn cael eu hadlewyrchu yn y Cynllun fel gofynion comisiynu eglur i'r GRhG eu cyflawni

- Ymrwymiad i hyfforddi'r holl staff o ran yr adnodd e-ddysgu gorfodol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.
- Ymrwymiad i fodloni anghenion cleifion ag Anableddau Dysgu yn well trwy gynnal archwiliad hunan asesiad
- Bodloni anghenion pobl â nam ar eu synhwyrau – ymrwymiad i godi ymwybyddiaeth staff rheng flaen o ran sut i sicrhau bod cefnogaeth cyfathrebu yn ei le ac adolygu'r rhwystrau i fynediad trwy weithgaredd profiad y claf.

Amcanion Cydraddoldeb yn rhan o Gynllunio Busnes

Pwyslais allweddol eleni oedd cynyddu gallu'r sefydliad a chynnwys egwyddorion cydraddoldeb a hawliau dynol ym mhob swyddogaeth perthnasol i sicrhau ystyriaeth lawn o'r gwerthoedd tegwch, parch, cydraddoldeb, urddas ac ymreolaeth o fewn y sefydliad ac i ddylanwadu ar gynllunio busnes a phenderfyniadau ar bob lefel. Rydym wedi alinio'r Cynllun Strategol Cydraddoldeb â'r broses o gynllunio busnes fel bod blaenoriaethau cydraddoldeb i'w gweld yn y cynlluniau gwasanaeth o fewn y Grwpiau Rhaglen Glinigol.

Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru

Parhaodd y Rhwydwaith i gyfarfod yn fisol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf ac mae wedi bod yn gweithio i ddatblygu nifer o fentrau ar y cyd gyda'r bwriad o wella cydweithrediad a lleihau costau. Rydym yn ymchwilio i sut y gall data cyflogaeth gael ei ddefnyddio i feincnodi rhwng y sefydliadau i amlygu themâu neu dueddiadau cyffredin, ac rydym wedi datblygu nifer o ganllawiau arfer da o dan yr enw 'Deg Awgrym Gorau' (Top Ten Tips). Mae'r canllawiau wedi eu llunio ar y cyd i adlewyrchu'r arfer gorau ymysg y sefydliadau ac maent wedi eu cynllunio i ddarparu gwybodaeth am nifer o feysydd allweddol i sefydliadau ac aelodau'r cyhoedd. Maent yn cynnwys:

- Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb a Sylw Priodol
- Cydraddoldeb mewn Ysgolion
- Cyfarfodydd a digwyddiadau hygyrch
- Monitro Cydraddoldeb
- Sut i gymryd rhan o ran gwneud penderfyniadau mewn cyrff y sector cyhoeddus.

Rydym hefyd wedi llunio ymateb ar y cyd i ymholiad y Cynulliad Cenedlaethol i Ddyfodol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru ac rydym yn cymryd rhan yn ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar Fframwaith Drafft Gweithredu yn erbyn Troseddau a Digwyddiadau Casineb.

Fis Tachwedd eleni, rydym yn cynnal yr ail ddigwyddiad ymgysylltu mawr gyda nifer o randdeiliaid i roi diweddariad ar ein cynnydd, a chyfle i'r rhanddeiliaid graffu a rhoi sylwadau ar ein gwaith.

Atodiad B

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr Gwybodaeth yn ymwneud â'n Gweithlu

Rydym wedi defnyddio'r wybodaeth wedi'i diweddarau a ddarparwyd gan ein staff trwy ymarfer glanhau data mawr i gyflawni ein gofynion adrodd a hefyd i ddangos gwaith sy'n mynd ymlaen i ddatblygu gweithrediadau i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd o anghydraddoldeb a nodwyd. Mae'r gwaith yn rhan o'n hymrwymiad yn ein Cynllun Strategol Cydraddoldeb a Hawliau Dynol 2012/16 sydd ar gael ar ein gwefan:

<http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/tudalen/47422>

Gellir gweld ein hadroddiadau cyflogi a chyflogau yn:

<http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/861/tudalen/66203>

Atodiad C Amcanion Cydraddoldeb BIPBC yn ôl Nodweddion Gwarchodedig

		Oed	Anabledd	Ailbennu Rhywedd	Priod a Part. Sifil	Beichiogrwydd a Mamolaeth	Ethnigrwydd	Crefydd a chred	Rhyw	Tuedd Rhyw
Amcanion Iechyd	• Cynyddu nifer y bobl, o grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli, sy'n dewis ffordd iach o fyw	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Cynyddu nifer y bobl, o grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli, sy'n cael mynediad at wasanaethau gofal iechyd	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Gwellu gofal pobl hŷn gan sicrhau eu bod yn cael eu trin â pharch ac urddas	✓	✓				✓			
	• Gwellu'r nifer sy'n cymryd mantais o wasanaethau gofal iechyd ataliol ymysg Sipsiwn Teithiol	✓					✓		✓	
	• Bydd pobl LGB a Thrawsrywiol sy'n derbyn gofal yn cael eu trin â pharch ac urddas	✓		✓						✓
	• Gwellu gofal iechyd a chanlyniadau pobl â phroblemau iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu		✓							
Amcanion Cyflogaeth	• Cynyddu graddfa Cyflogaeth ar gyfer grwpiau sy'n cael eu tangynrychioli	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Lleihau anghydraddoldebau o fewn cylch cyflogaeth	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Lleihau gwahaniaethau cyflog rhwng y rhywiau								✓	
	• Lleihau bwlch cyflog rhwng y rhywiau								✓	
	• Gwellu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth staff o faterion cydraddoldeb a hawliau dynol	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

		Oed	Anabledd	Ailbennu Rhywedd	Priod a Part. Sifil	Beichiogrwydd a Mamolaeth	Ethnigrwydd	Crefydd a chred Rhyw	Tuedd Rhyw
Amcanion Diogelwch	• Mwy o adrodd ar droseddau casineb ac aflonyddwch	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
	• Mwy o adrodd ar gam-drin domestig							✓	
	• Lleihau nifer y troseddau casineb, aflonyddwch a cham-drin domestig	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
Amcanion Cynrychiolaeth a Llais	• Cynyddu nifer y bobl â nodweddion gwarchodedig sy'n rhan o gyrff gwneud penderfyniadau	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Gwella ymgysylltiad â phobl o grwpiau gwarchodedig yn adolygiad ac ail-gynllunio gwasanaethau	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Amcanion Mynediad	• Gwella mynediad i adeiladau trwy fabwysiadu egwyddorion cynllunio cynhwysol	✓	✓			✓			
	• Nodi a diddymu rhwystrau mynediad at wasanaethau a'u defnyddio, gan gynnwys y rhai a wynebier gan y digartref	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Sicrhau bod systemau pryderon yn hollol hygyrch	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Amcanion Sefydliadol	• Gwella cydweithio â sefydliadau'r sector cyhoeddus yng Ngogledd Cymru gan gynnwys datblygu prosesau cyffredin i'w galluogi i gyflawni gofynion dyletswyddau sector cyhoeddus o dan Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol)(Cymru), Rheoliadau 2011.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	• Lleihau costau a dyblygiadau trwy gydweithio a rhannu gwybodaeth ac arfer da i hyrwyddo cydraddoldeb yng	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

		Oed	Anabledd	Ailbennu Rhywedd	Priod a Part. Sifil	Beichiogrwydd a Mamolaeth	Ethnigrwydd	Crefydd a chred	Rhyw	Tuedd Rhyw
	Ngogledd Cymru.									
	Sicrhau bod datblygiadau gweithredoedd cydraddoldeb yn cael eu cysoni o fewn proses cynllunio busnes arferol trwy eu gwneud yn rhan annatod o ganllawiau cynllunio Grwpiau Rhaglen Glinigol ac Adrannau Cefnogi Corfforaethol.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓